

KOŁAKOWSKI
O KOMUNIZMIE - Str. 8

Niezależny
magazyn
dla każdego

Cena \$ 1.00

ECHO TYGODNIA

ECHO WEEKLY Nr 156 Toronto 3 - 9 października 1985

PIETRZAK!

Foto GRAFA

Znowu w Kanadzie Wywiad Pietrzaka dla Echa Tygodnia na str 10

GENERAL
W
NOWYM JORKU

Na zdjęciu
generałowa i generałówna
SPRAWOZDANIE PATRZ STR. 4

Foto ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ

WYPUŚCIE RODZINY!

PROTEST PRZED AMBASADĄ PRL

KOPENHAGA, SOBOTA, 28 WRZEŚNIA Minał 26 dzień akcji protestacyjnej przed ambasadą PRL w Kopenhadze

Protestujący domagają się wypuszczenia rodzin z PRL. Dwaj z nich złożyli dziś krótkie oświadczenie. Mówi JAN CZUPIENKO

„Celem naszego protestu jest połączenie z rodzinami, a nie jak twierdzą w rozmowach pracownicy ambasady, że protestujemy dla uzyskania rozgłosu naszych nazwisk lub dla osiągnięcia korzyści materialnych. Dlaczego zdecydowałem się na protest pod ambasadą w Kopenhadze?”

„Po wyczerpaniu wszystkich możliwości prawnych i moralnych ( )”

„Jakim prawem rząd polski stosuje kary zbiorowe? W podobny sposób postępował tylko Hitler, w czasie wojny. Dlaczego rząd polski nie przestrzega podpisanej Konwencji Genewskiej, Porozumień Helsińskich? ( ) Stwierdza się, że w Polsce jest normalizacja, że nie ma więźniów politycznych, a przecież nas, zabiegających o połączenie się z rodzinami uważa się za przestępców politycznych, którzy oczerniają ojczyznę ( )”

„Bo jak można pogodzić się z paragrafami jakie zastosowaliście w rozmowie, nie tylko mojej rodzinie, ale i rodzinom kolegów, razem protestujących? Jak można zastosować w odmowie paragraf dla osób, które nie pracowały i nie pracują, że poprzez ich wyjazd gospodarka narodziła poniesie straty ekonomiczne? Chyba, że macie na myśli nasze dzieci, które to podczas trwania roku szkolnego zmuszacie do zbierania ziemniaków na polach pegeerów i do wielu innych akcji ”

„Dlaczego nie zainteresowaliście się naszymi rodzinami od chwili naszego wyjazdu, czy mają co jeść i za co żyć w Polsce? Jak można zastosować paragraf o zdradzie tajemnicy państwowej w odmowie, osobom nie zaangażowanym politycznie i nie należącym do żadnej organizacji?”

„Pozostawiam te pytania bez komentarza. Nie jestem dyplomatą, ale gdyby koło mojego domu zebrało się kilku ludzi, z transparentami, ze wzrokiem skierowanym w mo-

ją stronę, domyśliłbym się, że ci ludzie czegoś odemnie oczekują. A my już czekamy 26 dni. Jakże to przykre, nikt nie chce z nami rozmawiać, a przecież tak samo jesteśmy Polakami ”

„Chciałbym tu dodać, że nic nas bardziej nie ponizy jak to, że musieliśmy opuścić swoją ojczyznę i będziemy protestować, aż do chwili wydania przez rząd polski paszportów i połączenia się z naszymi rodzinami ”

„Na zakończenie chciałbym dodać. Każda wojna zabiera najbliższych. Lecz dlaczego rząd polski chce nam i wielu innym Polakom, zabrać rodziny w czasie pokoju? Gdzie tu jest demokracja? Gdzie są prawa człowieka, które gwarantuje konstytucja? Gdzie jest prawo, które gwarantuje osadza się w więzieniach?”

„Uważam, że jako członek swojej rodziny, mam pełne prawo żyć razem z nimi i będę walczył tak długo, na różne sposoby, ażebym to osiągnął i tylko od decyzji władz polskich zależy, jak długo ta walka będzie trwała. A jednocześnie chcę dodać, że z chwilą otrzymania paszportów przez nasze rodziny, akcję protestacyjną zakończymy ”

WIKTOR MORAWSKI „Złożyłem podanie dnia 27 października 1981 roku. Przez cztery lata składam zaproszenia, rokrocznie, wysyłam do żony, do władz polskich, z prośbą o zezwolenie mojej rodzinie na wyjazd do Danii. Przez piętnaście lat żyliśmy z żoną razem, wychowaliśmy razem trójkę dzieci, które w tej chwili są samodzielne ”

„Ciężko wspominać dawne czasy, ale uważam, że to wszystko co tutaj przeżyłem przez te cztery lata, oczekując na żonę - i w każdym liście błaga mnie, aby jak najprędzej połączyć się ze mną - to jest po prostu już nie do pomyślenia ”

„W tej chwili stoimy 26 dni. Jak długo będziemy stać? Nie wiem. Ale będziemy stać do skutku ”

„Chciałbym zaznaczyć jeszcze o normalizacji. Mówi się głośno w polskich środkach masowego przekazu o normalizacji. A ja byłem świadkiem, jak wiele osób przyjeżdża tu z każdego promu, schodzi tylko w jedną stronę. Prom kursuje tylko w jedną stronę, w zasadzie i jak tu mówić o normalizacji i o poprawie stosunków międzyludzkich?”

KONGRES POLONII AMERYKAŃSKIEJ ZNOWU W AKCJI

KONGRES POLONII AMERYKAŃSKIEJ wezwał wszystkie państwa demokratyczne do poparcia walki narodu polskiego

Kongres stwierdza, że naród polski skutecznie przeciwstawiał się władzom komunistycznym, zmierzającym do złamania jego woli i zniszczenia jego świadomości narodowej

KPA wzywa władze PRL do przestrzegania podpisanych układów międzynarodowych, jak deklaracje praw człowieka ONZ i Porozumienia Helsińskiego. Apeluje też o rozpoczęcie dialogu między władzami a prawdziwymi przedstawicielami narodu polskiego, a także o uwolnienie więźniów politycznych i przeprowadzenie reform gospodarczych

W oświadczeniu Kongresu, zamieszczonym w dzienniku „The New York Times”, potępiono naruszanie praw człowieka zarówno w Polsce, jak i w innych krajach. Podkreślono, że Amerykanie polskiego pochodzenia stają ramieniem z rodakami w kraju i reprezentują w wolnym świecie interesy, aspiracje i potrzeby Polski

Precz z Jaruzelskim! Bojowa grupa z Toronto wita generała w Nowym Jorku

ECHO TYGODNIA
ECHO WEEKLY

WYDAJĄ I REDAGUJĄ
JACEK ADOLF i GRAZYNA FARMUS
Dyrektor Biura Reklamy **KRZYSZTOF DROZDŹ**

ADRES ECHA TYGODNIA
Tylko dla korespondencji
862 Iandridge Crescent
REXDALE, ONT. M9W 2P2

Telefon:
743-5706
Od poniedziałku do soboty w godz 10-3 po poł

BIURO TORONTOŃSKIE
174 Maria St., Toronto, Ont., M6P 1W4
TELEFON
766-3774

CENNIK OGŁOSZEN

1 kolumna x 1 cal - \$ 5	Stale ogłoszenia w kąciu handlowym
2 kolumny x 1 cal - \$ 10	3 miesiące \$ 42
1 kolumna x 2 cale - \$ 10	Ogłoszenia o wolnych miejscach pracy
1/2 strony - \$ 175	i jej poszukiwaniu - bezpłatnie
1 strona - \$ 350	

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów
w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata: półroczna \$ 25, roczna \$ 50

Skarpetki pod kolor

Generalskie factotum, mjr Górnicki, powiedział, że szef chce się w Nowym Jorku "zaprezentować społeczności międzynarodowej teraz, kiedy wszystko co najgorsze jest już za nami". Jak wypadła prezentacja?

Słabo, słabo Genscher, Andreotti, potraktowali Jaruzelskiego trochę jak dzikusa, z którym będzie się można zbliżyć dopiero, jak się ucywilizuje, uswiadomi sobie, co to prawa człowieka. Rząd amerykański w ogóle go zignorował, ku widocznemu utrapieniu generała.

W wywiadach dla prasy tak jaskrawo mijał się z prawdą, że musiało się to rzucić w oczy nie tylko politykom, ale najmniej obeznanemu z Polską czytelnikowi. Time nie wydrukował przeprowadzonego z nim przez całą ekipę redaktorów wywiadu.

Za to pochwalił się, że jest Polakiem, bo historia jego rodziny sięga 13 wieku. Musiało to wywołać w Ameryce trochę ironicznych uśmiezków, tutaj szanuje się status osiągnięty, nie odiedziczony.

Jednym chyba z ważniejszych, a nie zamierzonych skutków wizyty było zwrócenie uwagi opinii zachodniej na łamanie praw człowieka w PRL.

A więc żadnych sukcesów? No nie, tak źle nie było. Generalowa i generalówna prezentują się sympatycznie i wytwornie.

A prasa zwróciła też uwagę, że skarpetki miał generał pod kolor garnituru.

Jacek Adolf

TYDZIEŃ NA ŚWIECIE

● **Senat w USA zatwierdził Ustawę Imigracyjną** 19 września Senat w USA zatwierdził stosunkiem głosów 69 do 30 ustawę imigracyjną, której podstawowym celem jest ograniczenie napływu nielegalnych imigrantów do USA oraz zwiększenie kontroli na granicach Stanów Zjednoczonych. Jednym z najważniejszych, a zarazem najbardziej kontrowersyjnych punktów ustawy jest wymierzanie kar więzienia i grzywny dla pracodawców zatrudniających nielegalnych przybyszów. Zdaniem projektodawcy senackiej wersji ustawy senatora A. Simpsona im mniej będzie miejsc pracy tym mniej nielegalnych przybyszów będzie przekraczać granicę z USA. Pracodawcy, którzy zostaliby uznani winnymi zatrudniania nielegalnych imigrantów byłoby karani 10 000 dolarów grzywny za każdego pracownika.

Ponadto groziłoby im więzienie w wymiarze 6 miesięcy. Innym ważnym punktem - zwłaszcza dla sporej grupy Polaków, mieszkających w USA - jest amnestia dla nielegalnych imigrantów przebywających w Stanach Zjednoczonych do 1 stycznia 1980 roku. W związku z amnestią w ustawie przewidziano 3 miliardy dolarów pomocy finansowej dla wszystkich stanów, które obejmą swoimi programami socjalnymi "zalegalizowanych" imigrantów.

W senackiej wersji ustawy imigracyjnej znalazł się również program tzw. pracowników-gosci. Na mocy tego punktu ustawy, zezwolono by na wjazd do USA 350 tysiącom obcokrajowców w charakterze pracowników sezonowych na farmy, którzy pomogliby w zbiorach najbardziej zagrożonych zniszczeniem plodów rolnych. Zdaniem wielu znawców zagadnień politycznych - w tym również dużej grupy pracodawców - ten punkt ustawy znacznie zmniejsza szanse zatwierdzenia jej w Izbie Reprezentantów, co jak wiadomo jest kolejnym etapem na drodze do uznania jej za obowiązujące prawo. Zatwierdzona przez Senat ustawa przeszła już do Komitetu ds. Sądownictwa Izby Reprezentantów, gdzie zostanie ona drobiaz-

gowo rozpatrzona przez tamtejszych prawodawców. Wersja izbowa różni się od senackiej w kilku punktach, choć jej cel jest ten sam - ograniczenie napływu nielegalnych imigrantów. Izba proponuje m.in. aby datą graniczną amnestii był 1 stycznia 1982, a nie jak w wersji senackiej 1 stycznia 1980. Jeśli Izba Reprezentantów zatwierdzi ustawę w tej samej formie w jakiej zatwierdził ją Senat, to ostatnim etapem - do tego aby stała się prawem - będzie podpis prezydenta Reagana. Biały Dom popiera zatwierdzenie ustawy imigracyjnej i zależy mu by zatwierdzenie miało miejsce w obecnej sesji Kongresu. Senacka wersja ustawy ma już swoich przeciwników. Należą do nich m.in. latynoskie organizacje społeczne. Przewodniczący organizacji "Hispanic National Council" nazwał ją "najbardziej szkodliwą ustawą od czasów, jak Kongres zatwierdził "kwoty rasowe" w 1920 roku". Organizacje latynoskie uważają iż punkt ustawy o karaniu pracodawców spowoduje dyskryminację rasową pewnych grup etnicznych, ponieważ ich przedstawiciele odróżniają się wyglądem zewnętrznym i mówią po angielsku z obcym akcentem. Zdaniem tych organizacji Latynosi nie będą zatrudniani przez kierownictwo firm obawiające się złamania nowego prawa.

● **Zmiany w kierownictwie komunistycznych Chin** Zakonczony w Pekinie posiedzenie plenarne komitetu centralnego KP-ChRL przyniosło 141 rezygnacji starych działaczy z centralnych organów partyjnych oraz prawie 200 powołań nowych osób przeciętnie młodszych o kilkanaście lat od swych poprzedników. We wspólnym liście ustępujący starzy działacze oznajmili, że rezygnują ze stanowisk by umożliwić "młodszym towarzyszom o odpowiednich zdolnościach i politycznej postawie wstąpienie do komitetu centralnego w celu kontynuowania przejścia od starego, do nowego w czołowych organach kierowniczych". Plenum potwierdziło, że przywódca Chin 81-letni Teng Sjaoping dokonał kolejnego ważnego kroku konsolidacji swej władzy.

6 nowych członków biura politycznego to zwolennicy Tenga i patrząc na to w kategoriach komunistów chińskich są to ludzie młodzi, w większości w wieku niewiele poniżej 60 lat. Według przyjętego na Plenum programu w ciągu najbliższych 5 lat Chiny rozwiążą problem żywnościowy i odzieżowy i będą mogły się skupić na podnoszeniu stopy życiowej i wzrostu konsumpcji dóbr luksusowych.

● **Wybory w Pendzabie wygrała umiarkowana partia Akali Dal** Wybory do parlamentu stanowego w Pendzabie przyniosły poważną porażkę ruchowi separatystycznemu Sikhów oraz Partii Kongresowej premiera R. Gandhiego. W 115-osobowym parlamencie stanowym Akali Dal zdobyła co najmniej 70 miejsc, Partia Kongresowa 33 miejsca, pozostałe zostały zdobyte przez niezależnych bądź przez inne partie. W trakcie kampanii wyborczej i w dniu wyborów zginęło 10 osób. Zdaniem szefa policji w Pendzabie liczba ta świadczy o izolacji społecznej radykałów i separatystów. Ze swej strony oznajmili oni, że nie uznają rządu Akali Dal i będą kontynuować walkę o niepodległość Pendzabu.

● **M Ryzkow, nowym premierem Związku Sowieckiego** Przywódca ZSRR M. Gorbaczow mianował 56-letniego M. Ryzkova premierem Związku Sowieckiego. Ryzkow zastępuje na stanowisku dotychczasowego premiera M. Tichonowa, który zrezygnował powołując się na stale pogarszający się stan zdrowia oraz poradę lekarską by przeszedł na emeryturę. 80-letni Tichonow pełnił funkcję premiera ZSRR od roku 1980. Od roku 1965 był wicepremierem. Ryzkow uchodzi za osobistego przyjaciela Gorbaczowa. Ma opinię technokraty. W kwietniu został niespodziewanie członkiem biura politycznego, podobnie jak inny protegowany Gorbaczowa Jegor Ligaczow nie terminując najpierw na stanowisku zastępcy członka biura politycznego. W latach 1979-1984 Ryzkow był pierwszym zastępcą komisy planowania.

Świat potrzebuje silnej militarnie Francji

10 lipca br. w nowozelandzkim porcie Auckland zatonął od wybuchu bomby flagowy statek Zielonopokojowców (Greenpeace) "Tęczowy Wojownik" (Rainbow Warrior). Eksplozja zabiła jednego członka załogi, durskiego fotografa.

"Tęczowy Wojownik" miał wypłynąć w pobliże atolu Mururoa, gdzie wraz z innymi statkami Zielonopokojowców miał być użyty przez pacyfistów do akcji protestacyjnych przeciwko francuskim próbom nuklearnym.

Przez ponad dwa miesiące rząd francuski oświadczał, że nie

ma nic wspólnego z incydentem. Wreszcie premier Francji L. Fabius przyznał, że Francja jest winna, a w kilka dni później podał, że odpowiedzialność za incydent ponoszą ministrowie obrony C. Hernu i szef wywiadu admirał P. Lacoste, którzy jeszcze przed przyznaniem się Francji wycofali się ze stanowisk (odpowiednio rezygnacja i zwolnienie).

We Francji i na świecie zawrzało. Gazety francuskie zaczęły spekulować, że w sprawę mógł być zamieszany i premier Fabius (rzekomo 2 miliony franków ze specjalnej puli premiera na dofi-

nansowanie operacji) i prezydent Mitterand, gdy najświeższy numer tygodnika "Le Point" przyniósł rewelację, że trzech wymienionych z nazwiska czołowych doradców Mitteranda spotkało się z admirałem Lacoste na kilka tygodni przed zatopieniem "Tęczowego Wojownika".

Premier Nowej Zelandii D. Lange nazwał incydent "brudnym aktem międzynarodowego terrorizmu państwowego".

Krytyka posypała się zewsząd i wszędzie, Francja podzieliła się tak ostro jak za czasów

sprawy Dreyfusa, Zielonopokojowcy uzyskali rozgłos i prasę jak nigdy dotąd, a ZSRR triumfował, że Zachód gnoi się po raz któryś własnymi rękoma.

Jeśli idzie o mnie to w całej tej aferze z "Tęczowym Wojownikiem" widzę nie zło w tym, że Francja zdecydowała się zatopić flagowy statek Zielonopokojowców, ale w tym, że, po pierwsze, agenci DSGE (General Directorate for External Security) straszliwie spartolili robotę, a więc i zabilili zupełnie przypadkowo, ale i bez potrzeby członka załogi (to

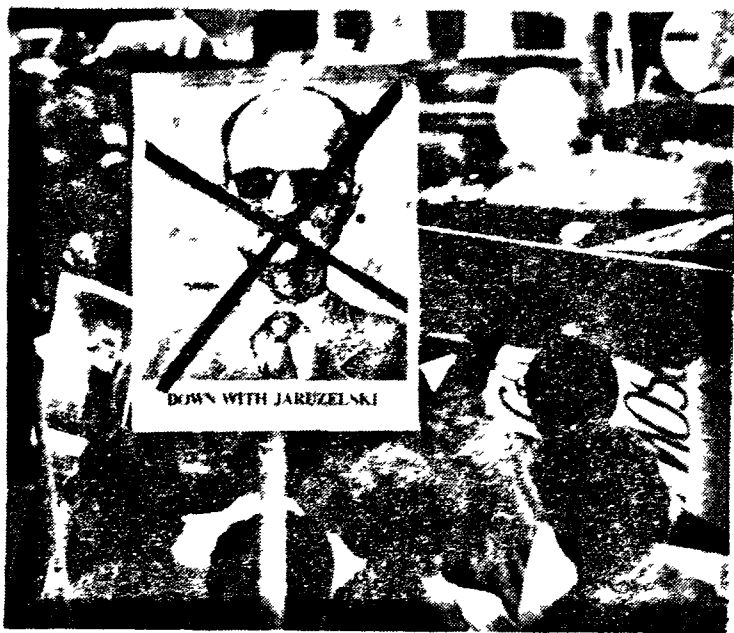
najgorsze) oraz dali się złapać, po drugie w tym, że armia francuska okazała się do luzu, gdy główne przecieki w tej sprawie wyszły z jej kręgów oficerskich (kilka oficerów stanie skądinąd przed sądem i grozi im kara więzienia do lat 5).

Decyzję o zatopieniu "Tęczowego Wojownika" uważam za decyzję słuszną, usprawiedliwioną przez okoliczności.

Zielonopokojowcy nie są tylko ruchem ochrony naturalnego środowiska (w tym wymiarze chwala im np. za akcje w ochronie wielorybów czy fok), są oni także silnym ruchem pacyfistycznym.

W piątek 27 września, Jaruzelski wygłosił przemówienie na sesji Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych

Przemówienie Jaruzelskiego w ONZ nie wzbudziło większej uwagi Premier nie miał wiele do powiedzenia

Przypomniano mu o prawach człowieka

Generał odbył kilka spotkań dwustronnych z wypowiedzi rzeczników wynika, że nie dały one zbyt wiele. Tak premier Hiszpanii, jak ministrowie spraw zagranicznych RFN i Włoch, powiedzieli Jaruzelskiemu wyraźnie, że polepszenie stosunków jest wprost zależne od poprawy przestrzegania praw człowieka przez ekipę generała

Sekretarz generalny ONZ de Cuellar przypomniał o konieczności ściślejszego przestrzegania podpisanych zobowiązań międzynarodowych o prawach człowieka i obywatela

Najpoważniejszym osiągnięciem wizyty, zdaniem niektórych komentatorów, może się okazać spotkanie z Davidem Rockefellerem. Brak tymczasem szczegółów ewentualnej transakcji eksportowej, o której miała być mowa. Polityczny jej cel jest jednak jasny: przyćmienie Fundacji Kościelnej i skierowanie pomocy zachodniej do upaństwowionych działów rolnictwa, zamiast do sektora prywatnego

Ciężki dowcip

W jednym z wywiadów, dziennikarz zapytał Jaruzelskiego, czy prawdą są doniesienia o ponownych aresztowaniach osób, zwolnionych po amnestii w 1984 i czy zbrodnia, za którą umieszcza się w więzieniach jest opozycja wobec rządu

Jaruzelski odpowiedział, że sam widział w telewizji skutki kajdankami ludzi, aresztowanych w Stanach Zjednoczonych za wzywanie do nielegalnego strajku „Nie aresztujemy i nie skazujemy nikogo za jego poglądy polityczne. Mamy w Polsce ciągle wielu ludzi, którzy wyznają inne poglądy i znaczną ilość publikacji różnego rodzaju” - powiedział generał

W odpowiedzi na inne pytanie „Ja mam taką propozycję, może trochę zwirowaną, aby Stany Zjednoczone, troszcząc się o przedstawicieli Solidarności, wzięły ich sobie jako ekspertów w dziedzinie gospodarki. I jestem przekonany, że gdyby Stany Zjednoczone wysłuchały ich rad, to nawet potężna gospodarka Stanów Zjednoczonych zalałaby się równie szybko, jak w Polsce”

Małzonka na zakupach

Agencje prasowe zwróciły uwagę, że w podróży do Nowego Jorku Jaruzelskiemu towarzyszyła żona Barbara, która udala się na zakupy, zwiedzała muzea i była w teatrach

WYWIAD DLA NEW YORK TIMES'A

W sobotę 28 września, w wywiadzie dla dziennika *The New York Times*, Jaruzelski stwierdził, że Solidarność nie istnieje już jako „prawdziwa i zorganizowana siła”

Podkreślił, że jego rząd jest coraz bardziej akceptowalny, że wyciągnął naukę z błędów, które doprowadziły do upadku poprzednich rządów. Powiedział, że obecny rząd nie wyeliminował całkowicie Solidarności „jako koncepcji, jako pewnej idei, narodzonej z robotniczych protestów”

Powiedział „Aprobawaliśmy wszystkie te idee, myśmy je przyjęli”. Ale zapytany o konkretne żądania z Sierpnia 80, spełnione przez rząd, pominał milczeniem główne postulaty - ograniczenie cenzury, prawo do strajku, do niezależnych związków zawodowych, skonczenie ze specjalnymi przywilejami partyjnej elity, pluralizm w życiu politycznym

Jaruzelski nie kwestionował tego, że jego rząd więzi od 250 do 390 więźniów politycznych i prowadzi dochodzenia przeciw Lechowi Wałęsie

Dał natomiast do zrozumienia, tak się wydaje, że Wałęsa stracił szansę na udział w decydowaniu o sprawach kraju, gdy na krótko przed stanem wojennym nie zgodził się na skomplikowany układ, obejmujący rząd, Solidarność, Kościół i inne związki zawodowe. Przywódcy Solidarności uznali tę ofertę rządu za nieszczerą, bo dawała Solidarności wpływ nieproporcjonalnie znikomy do liczby 10 milionów członków

- Poza tym
- Generał stwierdził, że jest winą administracji Reagana, że stosunki polsko-amerykańskie są obecnie tak złe. To, że administracja stawia warunki poprawy tych stosunków, jest naruszaniem suwerenności Polski
  - Zaatakował amerykańskie stanowisko w sprawie kontroli zbrojen
  - Zdecydowanie bronił decyzji o stanie wojennym, twierdząc że było to konieczne „dla uniknięcia bratobójczego konfliktu w Polsce”

W czasie wywiadu generał zachowywał się swobodnie. Ubrany w jasnoniebieski garnitur w harmonizujących kolorach skarpetkach, siedział na wiktorianskiej kanapie, sztywno wyprostowany (nosi ortopedyczny gorset podtrzymujący kęgosłup), w ciemnych okularach (choroba oczu)

Jaruzelski spotkał się w Nowym Jorku z wybitnymi postaciami życia amerykańskiego, m.in. z bankierem Davidem Rockefellerem i Zbigniewem Brzeznińskim, profesorem (specjalista od Wschodniej Europy, znenawidzony przez Rosjan, b. doradca prezydenta USA do spraw bezpieczeństwa kraju). Dziennikarz *New York Times'a* notuje, że generał wydawał się zawiedzony, że nie spotkał się z nim nikt z administracji Reagana. Spotkanie takie, według wszelkiego prawdopodobieństwa, miał ostatnio Prymas Glemp, w czasie wizyty w Ameryce

To nie my to Kierownictwo Solidarności pogwałciło porozumienia

FRAGMENTY WYWIADU

Pytanie Po co tylu więźniów politycznych? Dlaczego wszczynac śledztwo przeciw Wałęsie? Dlaczego nie uznać, że ma on pewien przynajmniej autorytet moralny w kraju i nie wykorzystac tego faktu?

Odpowiedz Wałęsa miał wszelkie szanse, nie tylko na dialog, ale na współpracę, nawet na współudział w systemie władzy. Jeśli pan nie miał możliwości, może się pan łatwo zapoznać z licznymi oficjalnymi ofertami

P Musi się przyznać, że Solidarność cieszyła się wielką popularnością. Miała 10 milionów członków. Była dla narodu rodzajem twórczej energii. Dlaczego nie jest możliwe wykorzystanie tej twórczej energii w jakis pozytywny sposób? Ustabilizował pan teraz kraj, ale czy troszczy się pan o zdobycie politycznych emocji Polaków?

O Nawet jeszcze w Nowym Jorku miałem możność, w rozmaitych rozmowach, informować moich rozmówców, że mówienie o Solidarności w sensie realnej dzisiaj i zorganizowanej siły, jest nieporozumieniem. Nowe związki zawodowe mają - dwie trzecie członków nowych związków zawodowych, składa się z członków Solidarności. Byli członkowie Solidarności są wszędzie

P Bo Solidarność była tak wielka

O Tak. Ale oni są tam na zasadzie konstruktywnego udziału wszystkich tych organizmów, które uznają, że te organy zadowolają ich aspiracje polityczne i społeczne. My nie eliminujemy Solidarności jako koncepcji, jako pewnej idei, która narodziła się z robotniczego protestu. Aprobawaliśmy wszystkie te idee, myśmy je przyjęli. Niektórzy mówią, że pogwałciliśmy porozumienia. To kierownictwo Solidarności pogwałciło porozumienia

Ciąg dalszy na następnej stronie

Jestem Polakiem, kroniki mej rodziny sięgają po 13 wiek

P Mówiąc, aprobowaliśmy te idee i przyjęliśmy je, czy może pan mówić konkretnie? Nie przypominam sobie żadnego z 21 punktów porozumienia gądnickiego, od cenzury po prawo do strajku, który by został oficjalnie przyjęty

O Organizacja jako taka, Solidarność, została stworzona znacznie później, niż miało miejsce uzgodnienie porozumienia - 21 punktów A porozumienia zawarto ze strajkującymi robotnikami

Tak więc, honorowaliśmy nie Solidarność, lecz warunki postawione przez robotników oraz idee, które szeroko zapoczątkowano w programie naszej partii w latach 1980-tych

Co do 21 punktów, to pewną ich liczbę wprowadziliśmy Reformę gospodarczą, samorząd, urlopy macierzyńskie Ciężko teraz na skutek zbyt długich urlopów macierzyńskich Radio co niedziela nadaje mszę

P Patrząc na to wstecz, na całą erę Solidarności, jak pan wytłumaczy ironię faktu, że pierwsze w ciągu 40 lat wielkie wyzwanie, rzucone socjalizmowi w bloku sowieckim, wyszło od samych robotników?

O Chcę panu przypomnieć plakat ze stoczni gdańskiej „Socjalizm tak, odchylenia nie” Socjalizm jako taki jest od samego początku systemem robotniczym, a kiedy są odchylenia, to pierwszy reagują robotnicy

P Niech mi będzie wolno zadać premierowi pytanie osobiste Jest on Polakiem, jest generałem polskiej armii, jest komunistą Kim, spośród tych trzech osób, jest przede wszystkim?

O To raczej temat dla psychologów Ale jestem pewien, że nie jestem tym, za kogo mnie ma p Weinberger

P Rosyjskim generałem w polskim mundurze?

O No cóż, muszę panu szczerze powiedzieć, że to co powiedział nawet mnie nie zraniło Nie muszę szukać listów uwierzytelniających dla udowodnienia swej polskości i swego patriotyzmu Jestem Polakiem Kroniki mej rodziny sięgają w przeszłość - aż po trzynasty wiek

P Czy sądzi pan, że historia Polski osądzi pana jako człowieka, który podjął zdecydowane działania, aby uratować naród, czy też jako człowieka, który przeciwstawił się dążeniom swego kraju?

O Historia mnie oceni, osądzi Ja tego nie powinienem czynić Ale chce tylko powiedzieć że już kilka razy przy różnych okazjach, cytowałem bardzo autorytatywne źródło - Kościuszkę Powiedział, że czasem trzeba poświęcić wiele, aby ocalić wszystko

P Czy narzucił pan stan wojenny, bo czuł pan, że wewnętrzna sytuacja wymyka się kontroli, czy dlatego, że miał pan powody sądzić, że sojusznicy Polski są bliscy utraty cierpliwości i są gotowi najechać kraj?

O Były trzy przyczyny wprowadzenia stanu wojennego Pierwsza, to postępująca gospodarcza ruina kraju Druga, to rozkład funkcjonowania państwa I trzecia - groźba wojny domowej Oczywiście, można snuć domysły, co by się stało, gdyby w Polsce wybuchła wojna domowa zagrażająca, stanowiąca niebezpieczeństwo dla transportu, łączności, radzieckich garnizonów Ja nie wiem, co by się stało Gdybym był w skórze mych radzieckich sojuszników, przyglądałbym się rozwojowi wypadków z największą troską, jestem tego pewien

P A jednak, czy mogą panu przypomnieć, że ja wtedy tam byłem Nie widziałem anarchii Nie widziałem, by strona przeciwna miała bron Nie widziałem demonstracji na ulicach

O Zapewne miał pan te same informacje, co amerykański wywiad, któremu całkowicie umknęło ogłoszenie stanu wojennego, bo wierzył, że Solidarność jest tak potężna, że rząd przestał istnieć

PROTEST

Następujące sprawozdanie podajemy za nowojorskim NOWYM DZIENNIKIEM Śródtytuły E T

W czwartek o godzinie 12-tej odbyła się przy zbiegu Piątej Alei i 66 Ulicy w Manhattanie i obok misji PRL do ONZ przygotowywana od tygodni demonstracja przeciwko przyjazdowi generała Jaruzelskiego Według ocen policyjnych demonstracja zgromadziła około trzy tysiące osób Bardzo poważne kontyngenty uczestników przybyły spoza metropolii z Illinois, Michigan, Pensylwanii, Connecticut i New Jersey Uwagę zwracała grupa solidarnościowców przybyła samolotem z Kalifornii na jeden dzień, oraz grupa kanadyjska z Toronto i innych osrodków tamtejszej Polonii Przybyli przywieźli ze sobą transparenty, plakaty i karykatury, w których wyrazili swój krytyczny stosunek do Jaruzelskiego i opozycję do jego reżymu Wszędzie widoczne były napisy "Solidarność"

Demonstrację otworzył prezes Kongresu Polonii Amerykańskiej (New York - Downstate) Michał Preisler, oddając następnie przewodnictwo demonstracji w ręce dr Leona Nadrowskiego Po odczytaniu hymnów polskiego

Prezes Mazewski oskarża

i amerykańskiego i inwokacji odmówionej przez ks Johna E Lazara, pierwszy zabrał głos burmistrz Nowego Jorku Edward I Koch, podkreślając przywiązanie ludności miasta do idei wolności i demokracji na całym świecie Złożył słowa uznania narodowi polskiemu i "Solidarności" oraz hołd pamięci ks Jerzego Popiełuszki Drugim mówcą był Lane Kirkland prezes AFL-CIO Stwierdził on, że zebrani nie reprezentują rządów, lecz mogą mówić otwarcie i dlatego stwierdzają, że generał Jaruzelski przybył do Nowego Jorku "z krwią na rękach", a "jest to krew Solidarności i krew narodu polskiego" Dr Nadrowski zaproponował następnego mówcę Harissona Goldina, kontrolera miasta Nowy Jork, który dał wyraz pełnej solidarności z demonstrującymi

Prezes Mazewski Jaruzelski posłusznym narzędziem sowieckim

Główne przemówienie wygłosił przybyły z Chicago prezes KPA Alojzy A Mazewski, oskarżając generała Jaruzelskiego w imieniu Polonii amerykańskiej, że jest "posłusznym narzędziem sowieckim" i "dopomaga Gorbaczowowi w próbie łamania oporu narodu polskiego przeciwko komunistycznej niewoli" Mazewski wysunął szereg ścisłe sprecyzowanych oskarżeń wobec reżymu oraz postulatów, domagając się rozpoczęcia przez reżym rozmów z narodem, zwolnienia więźniów politycznych, zakończenia represji i rozpoczęcia reform, które by uzdrowiły ekonomiczną i społeczną sytuację Polski

Po A A Mazewskim przemawiał wiceprezes American Jewish Committee dr David M Gordis Następnym mówcą był przewodniczący Związku Zawodowego Pracowników Oczyszczania miasta Edward Ostrowski Przemawiali dalej przewodniczący Komitetu "Solidarności" i Byłych Więźniów Politycznych w Nowym Jorku Andrzej Burghardt, reprezentant afgańskich bojowników o niepodległość Habibullah Mayar, prezes KPA na stan Illinois Roman Pucinski i inni

Demonstranci udali się następnie w poblizkie misji sowieckiej do ONZ

Kogo ty reprezentujesz, kundlu moskiewski!

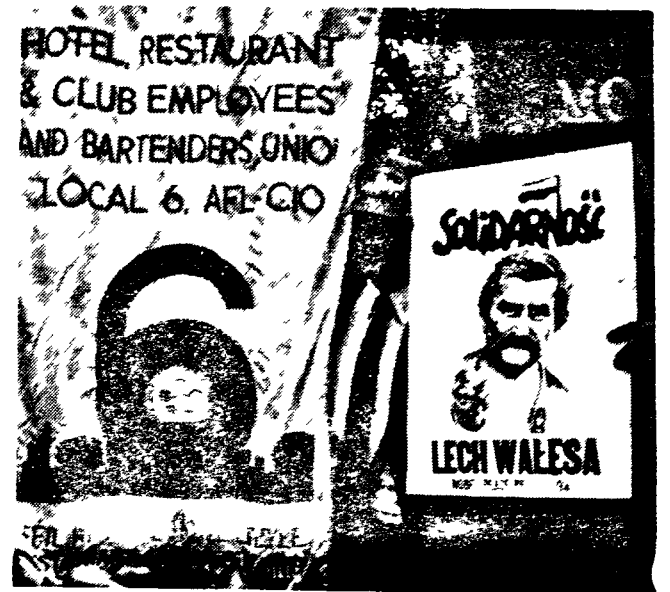
Próby kokietowania

Przebywający z czterodniową wizytą w Nowym Jorku z okazji wystąpienia na forum ONZ, przywódca PRL gen Wojciech Jaruzelski odbył serię spotkań, których celem - według towarzyszącego mu majora Wiesława Górnickiego - jest "zaprezentowanie się społeczności międzynarodowej teraz, kiedy wszystko, co najgorsze, jest już za nami"

Większość dziennikarskich relacji z wizyty gen Jaruzelskiego opiera się właśnie na oświadczeniach i ocenach mjr Górnickiego I tak, na przykład, gdy podczas lunchu wydanego przez Davida Rockefellera generał zwrócił się do gospodarza z uwagą, że kiedy oglądał Nowy Jork z perspektywy Rockefeller Center miasto wydało mu się wspinał się, czyste, mjr Górnicki wyjaśnił "Oczywiście, z tej wysokości miasto na pewno nie wygląda obrzydliwie"

A panie całował w rękę

Korespondentka New York Times'a opisując generała również powołuje się na sformułowania członków jego asysty, którzy określili szefa jako "człowieka bardzo skromnego, wręcz ascetycznego" W środę, w drugim dniu pobytu w Nowym Jorku, gen Jaruzelski zwiędził Rockefeller Center, po czym podczas prywatnego lunchu w Pokoju Tęczowym Centrum spotkał się z Davidem Rockefellerem, prof Zbigniewem Brzezinskim oraz byłym dygnitarzem Departamentu Stanu, Lawrence S Eagleburgerem Następnie odbył spotkania z prezydentem Brazylii Jose Sarneyem, premierem Hiszpanii Felipe Gonzalezem oraz prezesem spółki gorzelnianej Seagram, Edgarem Bronfmanem, który jest także przewodniczącym Światowego Kongresu Żydów Podczas obiadu w Radzie Sto-

sunków Zagranicznych (Council on Foreign Relations) gen Jaruzelski wygłosił przemówienie skierowane do przedstawicieli kół przemysłowych, rządowych i prasy New York Times pisze, że generał oczarował obecne na przyjęciu panie całując je na powitanie w rękę oraz zartował z panami

Mjr Górnicki poinformował, że podczas spotkania z prezydentem Brazylii generał omawiał zagadnienia handlowe nie poruszając jednak kwestii zadłużenia Polski

Przebieg spotkania w Radzie nie był przeznaczony do publikacji, jednakże jeden z jego uczestników, Zygmunt Nagórski, wiceprzewodniczący Instytutu Nauk Humanistycznych Aspen, zrelacjonował dla prasy incydent, który nastąpił w czasie przeznaczonym na pytania i odpowiedzi Zadając generałowi trudne pytanie na temat stanu wojennego Nagórski rozpoczął je od komplementu pod kierunkiem Jaruzelskiego, mówiąc, że tak się już zamerykanizował, iż stosuje flibustjerskie metody senatorów USA zlekając z właściwą odpowiedzią Generał odpowiedział "Jeśli to panu odpowiada - mogę tu siedzieć choćby i całą noc", wywołując tym śmiechy wśród zgromadzonych Nagórski zinterpretował później ten incydent w poważniejszym tonie, mówiąc "Mam wrażenie, że generał zaszkodził sobie nie odpowiadając na pytania, które mu zadaliśmy"

Program wizyty Jaruzelskiego zaplanowany jest na wzór rozkazów dziennych i przestrzegany co do minuty Gdy generał spóźnił się o kwadrans na spotkanie z redakcją tygodnika Time, mjr Górnicki zwrócił uwagę na niespotykaną u generała niepunktualność jako na dowód powodzenia przedłużonego ponad plan poprzedniego spotkania - z Rockefellerem Również strona amerykańska wyraziła zadowolenie z rozmowy, która dotyczyła propozycji w eksporcie produktów żywnościowych z Polski Przewodniczący Fundacji Rockefellera, Richard W Lyman powiedział "Inicjatywy w tej sferze podejmowane są już od paru lat i obecnie wygląda na to, że osiągamy pewne porozumienie z rządem polskim"

Obserwatorzy amerykańscy skupili jak zwykle uwagę na wyglądzie generała, który według jednego z nich, bez ciemnych okularów rozczarował atmosferę większej żywości i ciepła, niż to przebiega z jego zdjęć Inny obserwator stwierdził "Wygląda na dość nieprzejednanego i pełnego krytycyzmu w stosunku do USA Niewiele się uśmiecha, prawda?"

MOŻLIWOŚCI NIE DLA NAS

W jednym z ostatnich egzemplarzy "Zycia Warszawy", które otrzymuję z Kraju, natrafiałem na bardzo znaczącą informację dotyczącą Polonii

Sprawa wydaje mi się o tyle ważna i bulwersująca, że nie można jej pominąć milczeniem, dotyczy bowiem w dużym stopniu nas wszystkich

Notatka pt "Nowe możliwości zawierania umów przez Polaków pracujących za granicą" omawia najnowszą uchwałę Rady Ministrów PRL i jest niczym innym, jak tylko lek-

ko zakamuflowaną, lecz w gruncie rzeczy ordynarną propozycją wręczenia Radzie Ministrów łapówki!

Prawodawcy w PRL notorycznie zaskakują nas nowymi pomysłami - vide banicja dla niewygodnych obywateli - toteż z niekłamany podziwem, należy w tym miejscu odnotować ich kolejną inicjatywę, tymczasem zaadresowaną za granicę

Ministerialne głowy w Warszawie obliczają już, że ich ustawa może objąć ok 100 tys obywateli polskich. Przypomnijmy obywateli, którzy z powodu przesładowania, nękania i bicia, czy też z powodu braku dachu nad głową, własnego kąta we własnym mieście, zakneblowania ust, zastraszenia i zmęczenia propagandą zmuszeni zostali do opuszczenia Ojczyzny na stałe. Obywateli, którym na przeciąg długich lat odmówiono wszelkich praw obywatelskich, tym których prasa PRL obrzuciła błotem od góry do dołu, tych którym otwierano listy, przegrzebano paczki i podsłuchiwano rozmowy

I także tych, którzy połączenie z rodzinami opłacili dramatycznymi akcjami na ulicach wielu stolic świata i także tych, którzy do dziś po 4-5 latach rozłąki tęsknią za znanymi i dziećmi, piją, płaczą i czekają

Otóż tym wszystkim obywatelom R M wychodzi właśnie na

przeciw z wyciągniętą ręką I proponuje nam ni mniej, ni więcej tylko "możliwość legalizacji pobytu" poprzez możliwość zatrudnienia via "Polservice" lub "Pagart" jako specjalistów pracujących za granicą. Chodzi oczywiście o nasze dolary, bo nadszedł właśnie czas spłacania pożyczek partyjnych bossów, na marmury, baseny, dziwki i bankiety. A ze tonący brzytwy się chwyta, moralność socjalistyczna spuściła na chwilę powieki i okazało się, że "szczury co uciekły z

tonącego okrętu", "extrema", "elementy antysocjalistyczne" i "wątpliwej jakości robotnicy" - że wszyscy oni mogą zostać "specjalistami polskimi pracującymi za granicą"

Wszyscy mamy tę szansę, gdyż z całą pewnością nie należy brać serio fragmentu notatki, w którym wymienia się tych obywateli "których nie obejmie dobrodziejstwa uchwały", a to azylantów, uciekinierów grupowych, szkodników itp. Cały ten akapit skierowany jest do krajowych

nocna sprzątaczką, mogą już niebawem zostać zatrudniony na wieloletnim kontrakcie "Pagartu" jako polski artysta za granicą i przysporzyć krajowi cennych dewiz. I nie jest to bynajmniej śmieszne, bo tu każda metoda jest dobra, a żadne pieniądze nie śmierdzą

W zamian za nasze pieniądze, Rada Ministrów proponuje nam odsprzedaż części naszych - niezbywalnych, jak to się w PRL pisze - praw obywatelskich, a mianowicie - prawo do powrotu na urlop i wyjazdu bez przeszkodek, plus zniesienie obowiązku wymiany dewiz, cała reszta o świadczeniach socjalnych itp., to oczywiście bajery mające zamydlć os transakcji walutę za prawo powrotu i ponownego wyjazdu

Ktos może zapytać po co ta cała afera skoro pojechać i wrócić można przecież łatwo z paszportem konsularnym?

Odpowiedź jest prosta zamysłem R M jest wycisnąć z nas więcej niż wyciska dotąd za klauzule wizowe i z obowiązkowej wymiany. Wobec tego konsulaty nakłaniać będą ludzi do podjęcia zatrudnienia na powyższych warunkach, a utrudniać będą wydawanie paszportów konsularnych. Już teraz słyszy się że za wydanie takiego paszportu konsul żąda 500 \$ łapówki na Centrum Zdrowia Matki Polki np i nie jest to przypadek osobisty

Sądzę, że wszyscy solidaryzujemy się ze stanowiskiem Kongresu Polonii Kanadyjskiej w sprawie paszportów konsularnych, ogłoszonym niedawno na łamach "Echa", jest to bowiem jedynie słuszne uczciwe w tej sprawie. Solidarni w tej kwestii, powinniśmy więc solidarnie i jednomyślnie zbojkotować nową uchwałę Rady Ministrów - jako obraźliwą i cyniczną propozycję łapówki w obrzydliwym procedurze frymarchenia naszą wolnością i honorem

I nie są to bynajmniej zbyt wielkie słowa w tym kontekście, pamiętajmy bowiem, że w naszej sytuacji, jakkolwiek "deal" z Nimi jest niczym innym, jak tylko kolaboracją i to przez wielkie K!!! i z całą pewnością tak zostanie odebrany w Kraju

A przecież nie jest naszą intencją, aby do masy kolaborantów krajowych, dołączyc całymi szeregi kolaborantów zagranicznych

Ogólnie, jest to sprawa do przemyślenia dla każdego z nas, ale pamiętajmy że w tej chwili Warszawa oczekuje naszej reakcji, konsulowie zacierają dłonie, a kasjerka na Lakeshore posiliła już palce

Wrocmy jeszcze raz do tytułu notatki "Nowe możliwości zawierania umów"

Poprzednią umowę, umowę społeczną zawarliśmy z Radą ministrów dokładnie 5 lat temu, w sierpniu 1980 roku

KUBA PTYSIAK
Owen Sound, Ont

Nowe możliwości zawierania umów przez Polaków pracujących za granicą

(PAP) Z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim co ma nas dotyczyć w najbliższych tygodniach wejdzie w życie uchwała Rady Ministrów w sprawie zawierania przez obywateli polskich czasowo przebywających za granicą umów z jednostkami kierującymi do pracy u pracodawców zagranicznych. Dokument ten dotyczy bieżących i tych Polaków którzy przed 1 stycznia 1985 r wyjechali za granicę na podstawie paszportów podjęli tam pracę u pracodawców zagranicznych zgodnie z przepisami państwa w którym przebywają i nadal tę pracę wykonują.

Ocenia się że przepisy uchwały mogą objąć ok 100 tys Polaków. Nie będą one jednak dotyczyć wszystkich. Wyjątkowo mianowicie tych obywateli polskich którzy pozostali za granicą podczas podróży służbowych i wyjazdów związanych z wykonywaniem pracy dla pracodawców krajowych a także tych którzy zostali skierowani do pracy za granicą np przez Polservice i pozostali tam nadal po wygasnięciu terminu ważności skierowania. Na przepisy te uchwały nie będą się też mogli powoływać obywatele polscy którzy pozostali za granicą jako uczelnicy

grupowych wyjazdów turystycznych. Wreszcie uchwała nie dotyczy osób którym za granicą udzielono azylu politycznego oraz tych którzy prowadzili tam działalność szkodzącą interesom naszego kraju.

Każdy zatem kto przebywał obecnie za granicą wyjechał tam przed 1 stycznia 1985 r. pracuje zgodnie z przepisami państwa swego pobytu spełnia warunki formalne dotyczące sposobu w jaki znalazł się poza krajem oraz nie naruszył swą działalnością interesów PRL - może wystąpić do 31 grudnia 1986 r z pisemnym wnioskiem do właściwej polskiej placówki dyplomatycznej-konsularnej o objęcie go umową legalizującą jego pobyt poza krajem

W umowie tej sprecyzowane będą obowiązki stron czyli osoby występującej o jej zawarcie i tzw jednostki kierującej czyli w praktyce Polservice "Pagartu" lub Agencji Morskiej. Umowa taka będzie określać rodzaj pracy za granicą termin jej rozpoczęcia i zakończenia sposób rozstrzygnięcia sporów wysokości ryczałtu pieniężnego w złotych wypłacanego obywatelowi polskiemu przez jednostkę kierującą oraz wysokość i tryb przekazywania przez niego wpłat w walucie obcej na konto jednostki kierującej. Wpłaty dewizowe będą przeznaczane m.in. na pokrycie kosztów świadczeń socjalnych oraz innych kosztów wynikających z zatrudnienia Polaka za granicą. Umowy mają być zawierane na 3 lata ale w wyjątkowych przypadkach mogą być przedłużane do 5 lat. Odpowiedni przepis stwarza możliwość wypowiedzenia umowy na wniosek jednej ze stron

Podkreślenia wymaga że osobie która zawarła taką umowę przysługują różnorodne świadczenia Ojczyzny - ona uprawniona do pomocy leczniczej podczas swego czasowego pobytu w Polsce (dotyczy to również członków rodziny przebywających stale lub czasowo w kraju) oraz ryczałt pieniężny wypłacany w Polsce przez jednostkę kierującą w wysokości 3 tys zł miesięcznie. Objęcie umową okres zatrudnienia obywatela polskiego za granicą u tamtejszego pracodawcy wlicza się do okresu pracy od którego zależy uprawnienie pracownika, a więc np emerytalno rentowe

czytelników "Zycia Warszawy" i ma za zadanie uspokoić opinie publiczną, że nie ma obawy, szkodników nie zatrudnimy!

Od dawna wiadomo, że co innego mówi się ludziom w kraju, a co innego za granicą, toteż ze 100-procentową pewnością można przewidzieć, że za kilka miesięcy każdy konsul podpisze umowę z samym Diabłem Iwanem, jeśli się jakiś zgłosi i będzie miał ze sobą choć z dyche! I na pewno nie będą dociekać, czy Iwan uciekł w pojedynkę, czy w grupie, oraz czy ma azyl, czy tylko "permanent residence"

Innymi słowy znaczy to, że ja np który "wykorzystałem zaufanie władz paszportowych i od 4 lat pozostaję nielegalnie na Zachodzie", a pracuję tu jako

LESZEK KOŁAKOWSKI

KOMUNIZM JAKO FOL

Tekst ten jest transkrypcją nagrania magnetofonowego. Slabo słyszalne słowa są wykropkowane i umieszczone w nawiasie ( )

Ciąg dalszy

Szczególnie dotkliwa była oczywiście sprawa pokoju i wojny i związana z nią sprawa internacjonalizmu. Komunizm światowy, jakim go znamy, jest produktem Pierwszej Wojny Światowej. My, Polacy, mamy naturalną skłonność, żeby tę wojnę oglądać przez pryzmat największego dla nas wydarzenia, jakim było odbudowanie niezawisłego państwa polskiego. Był to jednakowoż wynik, nie leżący w zamiarach żadnego z mocarstw, które wojnę ^{wieczny}

Wojna zas była okrutną rzezią milionów, a im dłużej trwała, tym bardziej wychodziło na jaw, że była to w samej rzeczy, jak głosiła elita socjalistyczna, wojna imperialistyczna. Trudno doprawdy przecenić rolę antywojennych pasji w sympatiach do bolszewizmu wśród intelektualistów europejskich we wczesnych latach dwudziestych. Bolszewizm zbierał zniwo po kompromitacji Drugiej Międzynarodówki w szesnastym roku, kiedy to okazało się, że międzynarodowa solidarność robotnicza, ideowy szkielet ruchu socjalistycznego, była bezsilnym frazesem i przy pierwszej próbie, znikła jak ślad na wodzie.

I SDP, antywojenna frakcja niemieckiej socjaldemokracji, była wylegarnią komunizmu z tego właśnie tytułu, a dla pisarzy europejskich, którzy wówczas bądź do komunizmu przystąpili, bądź z nim sympatyzowali, jak Arnold Zweig i Bertold Brecht, Henri Barbusse, Romain Rolland, Anatol France, Jarosław Haszke, by wymienić najbardziej znanych, głównym bodźcem były okropności wojny. Komunizm był obietnicą świata bez wojny, to znaczy pasyżytował skutecznie na ludzkim pragnieniu pokoju, które stało się w naszym stuleciu jednym z najsilniej doświadczanych uczuć społecznych.

Przed wojną komunizm również w Rosji był niewielką sektą. W latach między pierwszą a drugą rewolucją, wpływ komunizmu i marksizmu wśród inteligencji rosyjskiej był bardzo osłabiony. Wielu najwybitniejszych ludzi z elity przypuściło gwałtowny atak na historyzoficzne dogmaty, którym wielu z nich do niedawna było sprzyjało. Nie bez powodu w 34 roku, na zjeździe pisarzy Gorki, który bez reszty stalinizmowi oddany, miał nazwać te lata 907-917 - wielką epokę w dziejach literatury rosyjskiej - miał nazwać najhambiebniejszym i najbardziej bezwstydny dziesięcioleciem w historii inteligencji rosyjskiej.

Były oczywiście inne motywy, była częsta u intelektualistów fascynacja ( ) absolutnym początkiem nowej epoki, zerwaniem z przeszłością, z ( ) obciążeniem minionego czasu. Ten etos kulturalnego bezglebia, wyzwolenia ( ) od dziedzictwa tradycji, kult historycznymi ciężarami nie skrepowanej wolności, pragnienie epatowania i gorszenia burżuazyjnej publiczności - to wszystko dostarczało silnych motywów sympatii dla bolszewizmu, jako nosiciela radykalnej nowości, jako młota, który druzgocze uciążliwą przeszłość, stosownie do wezwania hymnu Międzynarodówki ( ) U Aleksandra Błoka, u Majakowskiego, surrealistów francuskich, futurystów, ten motyw odgrywał znaczną rolę.

Rzeczywiście, Pierwsza Wojna Światowa była naprawdę zamknięciem dziewiętnastego stulecia i naprawdę początkiem nowej epoki we wszystkich dziedzinach ludzkiego życia. Z tego bolszewicy zdawali sobie sprawę lepiej i wcześ-

niej, niż ktokolwiek. Potrafili na jakiś czas wkroczyć do kultury europejskiej, jako wcielenie nowego wieku. To również przyczyniało się do nadawania cywilizacji komunistycznej pewnego, choćby krótkotrwałego, autentyzmu.

Pierwsza połowa lat trzydziestych przyniosła nowe wstrząsy społeczne, na których komunizm skutecznie pasyżytował. Wielki kryzys ekonomiczny, tryumf narodowego socjalizmu w Niemczech, później wojnę domową w Hiszpanii i wielką burzę w Chinach. To wszystko były sprawy realne, dramatyczne. Wielki kryzys był szansą komunizmu, który teraz pojawiał się jako obietnica społeczeństwa wolnego od bezrobocia i niepewności, a także jako najbardziej energiczny wróg faszystowskiego raka, który zdawał się zżerać Europę i pasyżytował, skuteczniej nawet, na tych samych kłękach.

W tych samych latach, kiedy miliony ludzi ginęły sztucznie przez dramat zorganizowanego głodu na Ukrainie, od tortur, zimna, wyczerpania i ( ), w stalinowskich więzieniach, obozach i etapach przesiedlenia, państwo sowieckie, w oczach znacznego a także liczącego się odłamu zachodniej inteligencji, wyrastało na bastion pokoju, ognisko humanizmu rewolucyjnego, zapowiedź nowego świata, gdzie ludzie są wolni od niepewności jutra, równi i ufnii w przyszłość. Z komunizmem identyfikowali się wtedy i sympatyzowali ludzie tacy, jak ( ) Walter Benjamin, ( ), Ryszard Bloch, Dreiser, Dos Passos ( ) Makabryczną farsę sowieckich procesów powitali jako dzieło sprawiedliwości Leon Feuchtwanger, Jan Rolland.

I w tej sprawie również mało pomocne są badania nad ludzką naiwnością i zaslepieniem. Również tu mieliśmy do czynienia z procesami społecznymi, kulturalnymi, które trzeba jako takie wyjaśniać.

Front Ludowy w połowie lat trzydziestych był wielką manipulacją sowiecką, ale nie tylko tą manipulacją. Jeśli miał jakąś skuteczność, to dlatego, że odpowiadał generalnym doświadczeniom, lękom i nadziejom ( ) Faszyzm także nie był straszakiem, wymyślonym przez komunistów, ale rzeczywistym, śmiertelnym zagrożeniem cywilizacji. A że zaskarbił się tymi samymi co komunizm chorobami społecznymi, ścigał do siebie wtedy ludzi innego pokroju, jego kulturalna prężność była nikła.

Dwuletnia przyjaźń sowiecko-hitlerowska zachwiała oczywiście wieloma ludźmi, ale dalsze losy wojny zdawały się zetrzeć tę plamę. Między 41 a 45 rokiem, kolos sowiecki znowu z niejaką skutecznością pretendował do roli głównego obrońcy świata przed barbarzyństwem hitlerowskim i ze swoich militarnych sukcesów uczynił ( ) otwarcie dla nowej inwazji ideologicznej w Europie.

Analogiczną uwagę można uczynić w przypadku polskiej elity kulturalnej. Ci do niej należący, którzy opowiedzieli się po stronie komunistycznego reżimu, w większości wywodzili się nie z komunistycznych ale raczej socjalistycznych albo liberalno-lewicowych środowisk. Ich akces był w znacznym stopniu określony negatywnymi reakcjami w stosunku do Polski przedwojennej, zwłaszcza Polski ostatnich lat, po śmierci marszałka Piłsudskiego. Mamy też zrozumiałą skłonność do idealizacji tych czasów, jako że, przy wszystkich swoich grzechach, to była niepodległa ojczyzna, a różne jej wady i schorzenia zdają się drobnymi dolegliwościami, w zestawieniu z nowym ustrojem. Restrykcje prasowe i cenzuralne tamtych lat były błahe, gdy je porównać z systematycznym, niszczyielskim działaniem kaganca, z którym od tyłu lat zmagają się kultura narodo-wa. Wczesne akty policyjne bezprawia błędna na tle bezprawia, podniesionego w PRL do godności systemu.

Niemniej ta część inteligencji, która w 1945 i 1946 roku po okropnościach wojny i okupacji identyfikowała się, z mniejszą lub większą gorliwością z nowym ustrojem, rzecz oglądała nieco inaczej. Ci, którzy mieli w pamięci proces brzeski, Berezę, fale jadowitego antysemityzmu, natrętny klerykalizm, widzieli w komunizmie - młwie oczywiście - kontynuację Oświecenia, zwróconego przeciw temu nurtowi narodowej tradycji sarmackiej, szowinistycznej i klerykalnej, który uważali za zgubny i ci, z którym co najmniej od siedemnastego wieku, ruchem w którym inteligencja w pewnym sensie powstała, toczyli bój krytyczny, i bardziej kosmopolitycznie zorientowane odłamy wykształconej szlachty.

Również anonsowane od początku reformy społeczne odpowiadały wielu tradycyjnym żądaniom niekomunistycznej lewicy.

Powiedzieć tyle - podkreślam to - nie oznacza absolutnie, że cokolwiek usprawiedliwiam, najmniej udział tej części inteligencji w zmasowanym kłamstwie komunistycznym. Ale komunizm, że powtórzę to banalne spostrzeżenie, jest zjawiskiem historycznym o wielkim znaczeniu, nie daje się zrozumieć przez samo potępienie lub wydziwianie nad łatwownością czy przekupnością jego wyznawców. Jeżeli pasyżytował skutecznie na realnych sprawach społecznych, w znacznej części takich, którym sprzyjała zarówno liberalna jak socjalistyczna Europa, to nie znaczy oczywiście, żeby je rozwiązał lub choćby rozwiązać usiłował. Przeciwnie, niemal wszystkie sprawy socjalne, kulturalne, narodowe i międzynarodowe, za których szermierza się podawał, doprowadził do zguby.

Komunizm był gigantyczną fasadą, a ukryta za nią rzeczywistość było to wydystylowane dążenie do władzy, władzy totalnej jako celu w sobie.

Reszta była narzędziem, wymuszonym samoograniczeniem ( ) Ale fasada nie była tylko dekoracją. Była nie tylko warunkiem życia komunizmu, jego systemem oddechowym, lecz także nie dająca się usunąć pozostałością po tradycji Oświecenia i dziewiętnastowiecznego socjalizmu, której komunizm był rzeczywiście zdegenerowanym potomkiem. W potomstwie, również zwyrodniałym, różne osobliwości dziedziczne są jednak rozpoznawalne i widoczne też były w komunizmie.

Z Oświecenia wyrosły racjonalizm, pogarda dla tradycji i mienawisć do całej religijnej warstwy kultury, owocowały w komunizmie nie tylko w postaci brutalnych przesładowan religii. Wyrażały się też jako zasada, praktykowana raczej niż wypowiedziana, wedle której jednostki ludzkie są całkowicie wymienne, a życie jednostek liczy się tylko o tyle, o ile są one narzędziami sprawy ogólnej i państwa, jako że nie ma racjonalnych podstaw, aby przypisywać osobowości ludzkiej jakiś szczególny, nieinstrumentalny status. Racjonalizm przerodził się tedy w ideę niewolnictwa.

Z drugiej strony, romantyczne lub wczesnosocjalistyczne mrzonki, poszukiwanie utraconej wspólnoty, solidarności ludzkiej, protest przeciwko dezintegracji społecznej sprawionej postępami industrializacji i urbanizacji, wszyst-

FORMACJA KULTUROWA

ko to doszło w komunizmie do głosu w formie karykaturalnej, jako zasada solidarności wymuszonej przemocą, to znaczy próba stworzenia fasadowej i pozornej jedności, jedności despotycznej

Niemniej, zarówno frazeologia racjonalistyczna i prometejska, jak też frazeologia solidarnościowa, były w komunistycznym języku od początku silnie zaznaczone, przyświadczać jego związki, choćby wynaturzone, z tradycją Oświecenia i Romantyzmu, a także przyprawiając jego ideologię tym szczególnym patosem, który o ile odznaczał się szczerym autentyzmem w umysłach wynawców, nieuchronnie zdawał się komunizmowi nadawac jakiegoś uczestnictwo w kraju W okresie ideologicznego rozruchu komunizmu, ta okoliczność była jego siłą, oczywiście, ale także wystawiała go na niebezpieczeństwo Fasada bowiem, w tym stopniu w jakim była brana na serio, nieuchronnie miała tendencję do usamodzielniania się, kwestionowania własnej roli, czysto służebnej Brac fasadę na serio, znaczyło także konfrontować ją z rzeczywistością ruchu politycznego, znaczy państwa

Dzięki temu komunizm mógł, nawet musiał, nieustannie produkować wewnętrznych krytyków ( ) i apostatów, którzy odwoływali się do pierwotnych źródeł, stale ( ) obecnych, aby demaskować nędzę rzeczywistości Zjawiska tego prawie nie dało się zauważyć w innych ruchach totalitarnych, gdzie rozdział między fasadą a rzeczywistością był niewielki, ideologia na ogół zas brutalnie ogłaszała realne zamiary, a siła ideologicznej tradycji była nikła

Hitler mógł być odpowiednikiem Stalina, ale nie było za nim nazistowskiego Marksa ani Engelsa, ani nawet Lenina Genealogia, którą sobie dorabiał, była sztucznie wymyślona

Tak to komunizm, by posłużyć się jego własnym idiomem w odniesieniu do burżuazji, zmuszony był nieustannie wydawać na świat swoich własnych grabarzy

W intelektualnej i moralnej krytyce, która w końcu doprowadziła ideologię komunistyczną do rozkładu, szczególnie i efektywną rolę odegrali, jak wiadomo, byli komunistami albo lewicowymi socjaliści, ludzie, którzy mechanizmy polityczne i psychologiczne komunizmu poznali, a w swoim czasie zinternalizowali Komunizmami byli Artur Koestler, Ignazio Silone, Borys Suwarin, Bernard Moore, lewicowym socjalistą Orwell

W dezintegracji ideologicznej europejskich krajów komunistycznych w latach 50-tych i 60-tych udział byłych komunistów jest, jak wiadomo, bardzo obfity, poczynając od Milovana Djilas a W Polsce, nazwiska które można wymienić w tym kontekście jest legion, podobnie we Francji

Wszak jednak ( ), kiedy mówimy o sile przyciągania komunizmu ( ) możemy mieć na myśli bądź po prostu twórczość artystów i pisarzy, czy intelektualistów, którzy z komunizmem się identyfikowali czy też mu sprzyjali, bądź samą twórczość, która nosi rozpoznawalny charakter ideowy, wyraźnie wskazujący na taką inspirację Otóż wielu twórców wybitnie z komunizmem związanych, bądź nie pozostawiało dzieł jednoznacznie świadczących o ich akcesie politycznym, bądź tylko ubocznie Nieraz mamy do czynienia z dziełami, podejmującymi sprawy, za których szermierza komunizm się podawał i o tyle zgodnymi z jego ideologią, ale w treści samej nie wykazującymi tej identyfikacji, jako że chodziło o sprawy, których żeby bronić nie trzeba było być komunistą Aragon był, ponad wątpliwość, poetą wybitnym, który pozostawił wkład we francuskiej literaturze, ale można odróżnić jego twórczość poetycką od kłamliwej publicystyki stalinowskiej, powieści propagandowych Poezja Pablo Nerudy ma w części charakter rozpoznawalny i wyraźnie komunistyczny, ale z płóciem Siguerosa, malarza bardzo wysokiej klasy, nie podobna domyslać się, że był on także stuprocentowym stalinowcem Dreiser był sympatykiem komunizmu, pod koniec życia wstąpił do partii, ale powieści jego mieszczą się w obfitą tradycję amerykańskiej krytyki społecznej, a nie w tradycję komunistycznej propagandy

W przedwojennej poezji Broniewskiego możemy odróżnić część liryczną i polityczną W tym również te ostatnie, jak myślę, są utwory godne uwagi, które w odróżnieniu od

jego powojennego „Poematu o Stalimie”, jakby dają świadectwo faktowi, że komunizm w pewnym okresie wchłaniał skutecznie różne energie, należące do dziejów autentycznych konfliktów społecznych, nie tylko do dziejów sowieckiego imperializmu

Podobne uwagi można poczynić co do twórczości większości twórców (o których mowa)

( ) W Polsce i w innych sowieckich protektoratach, powojenna twórczość z inspiracji komunistycznej nie przyniosła już wiele rzeczy godnych zapamiętania Socrealizm w sztuce i literaturze niewątpliwie był płodem martwo pomarionym Również twórcy po wojnie lewicujący, którzy wiarę komunistyczną przyjęli, weszli prawdziwie do piśmiennictwa narodowego wtedy, gdy się jej pozbyli To jest może ocena sumaryczna i grubo ciosana, która nie bierze pod uwagę pewnych etapów przejściowych i możliwych wyjątków, ale nie można dyskutować tu poszczególnych biografii czy dzieł Jeżeli są wypadki twórczości z tego okresu, o których artystyczne wartości wolno się spierać, to pewną jest rzeczą, że szybko powstała sytuacja, kiedy wszystko co wartościowe w kulturze kraju, przez sowietyzm opanowanej, powstawało albo wbrew tej ideologii, albo obok niej, jakby ją pomijając, przy czym w przypadku ideologii o tych wszechobejmujących pretensjach, tworzyć obok niej to już tworzyć przeciw Twórczość, która po prostu ignoruje ideologię i doktryny, jest wprawdzie tolerowana, do pewnego stopnia również w Związku Sowieckim, ale jest to wynik starczego zmniejszenia tej ideologii, a nie jakiś zamierzony hołd, złożony liberalnym wartościom

Wewnętrzna krytyka komunizmu przestała praktycznie istnieć, jest społecznie zbyt cicha Komunizm nie produkuje już własnych krytyków, odwołujących się do jego racjonalnych założeń, a każda refleksja krytyczna natychmiast godzi w zasady, a nie w ich domniemane deformacje

W Europie Zachodniej i w krajach komunistycznych i w Ameryce Północnej nie ma już liczących się w kulturze twórców, których komunistyczna wiara by inspirowała Wysuszenie jest niemal całkowite i na pewno bez powrotu Realną formą ideologiczną, która jednak przechowuje jakąś żywotność, nie jest komunizm, ale idea imperialna Innymi słowy, komunizm jako szczególna formacja kulturalna, w tym sensie o jakim mówię, przestał istnieć w świecie cywilizowanym Nie może działać za pośrednictwem elit kulturotwórczych

Powiedzieć tyle, nie oznacza jeszcze wyjaśnić, dlaczego komunizm w ogóle powstał i dał się utrwalić jako silny ośrodek identyfikacji ideowej dla tak wielkiej ilości ludzi, w tym znaczących części środowisk przywódczych życia duchowego To jest sprawa osobna, której tu nie rozważę

Powtórzę tylko, że tłumaczyć te procesy głupotą i zaskoczeniem jest bardzo prostackim załatwieniem sprawy, tyle co pomagać wyjaśniać powstanie i sukcesy wczesnego Islamu faktem, że Arabowie byli głupi, wobec tego zamiast uwierzyć w Chrystusa, uwierzyli w fałszywego proroka Mahometa

Nie sądzę zresztą, żeby fakt, że komunizm powstał i rozlał się po świecie, był naprawdę przyczynowo wytłumaczalny w tym sensie, w jakim wytłumaczalne są powódź lub susza Z późniejszej perspektywy, oczywiście, wszystkie wydarzenia historyczne wydają się wyznaczone okolicznościami, włączając nagle erupcje wielkich ruchów religijnych Zawsze ex post możemy wynaleźć przyczyny, ale kruchość takich wyjaśnień jest widoczna stąd, że gdyby te wyjaśnienia naprawdę ujawniały wystarczające warunki tych mutacji dziejowych, moglibyśmy także owe mutacje przewidywać, czego wszelako nie potrafimy

Komunizm narodził się jako ruch quasi-religijny, to znaczy jako ideologiczny wyraz potrzeby ostatecznego zbawienia Ta potrzeba, wolno sądzić, jest trwałym i niezbywalnym składnikiem wszystkich cywilizacji, ale sama jej obecność nie wyjaśnia, dlaczego w pewnych momentach i w pewnych miejscach, ona dochodzi do głosu w postaci intensywnych konwulsji historycznych, ogarniających znaczne masy ludzi i prowadzących do nieoczekiwanych a gwałtownych przemian Komunizm jest przypadkiem takiej konwulsji, powstałej z rozpaczliwej potrzeby ostatecz-

nego zbawienia, nowego czasu Wyrósłszy z tradycji Oświecenia, w warunkach kiedy tradycyjne wiary opuściły były w znacznym stopniu wykształcone elity, przybrał niekonsekwentną postać religii świeckiej

Psychologiczne mechanizmy jego ekspansji były podobne do tych, którym te tradycyjne wiary zawdzięczały skuteczność w epokach swojej preżności Podobnie działała misjonarska energia tego wojującego ateizmu Ale doktrynalna forma była karykaturalną imitacją religii, ponieważ komunizm żądał zarazem ślepej wiary, oraz uznania, że jest racjonalną interpretacją świata, a nie mógł mieć obojga jednocześnie

Miotając się między tymi niezgodnymi wymogami, prowadził do upadku, w zasięgu swoich wpływów, zarówno wiedzę racjonalną, jak religię Jego bankructwo ideowe jest zarazem porażką tegoż Oświecenia, którego był ostatecznym, najbardziej konsekwentnym a przez to samoniszczycielskim, wyrazem

Kończąc Wszystko to, powtarzam, nie wyjaśnia genezy komunizmu, ale niemniej pozwala zrozumieć autentyzm który cechował jego pierwotne orędzie, a przez to, możliwość jego krótkowale i już mimionej skuteczności, jako katalizatora życia kulturalnego Dlaczego jednak historia wybrała te chwile, te miejsca, by doprowadzić do skutku ten samoniszczycielski potencjał Oświecenia, tego nie wiemy

Każdy silny i znaczący ruch społeczny jest naprawdę aglutynacją wielu przypadkowych okoliczności, do których należą również takie, jak charakter jednostek działających, ich twórcza inicjatywa, ciśnienie osadów tradycji Nikt nie zna metody, za pomocą której można by wprowadzić tę wielość faktów do jednorodnej, mierzalnej skali i na tej podstawie podsunąć wyjaśnienie

Mało jednak można mieć wątpliwości co do tego, że konwulsja zbliża się ku końcowi, że utrata możliwości mobilizowania sił kulturalnych czy innych, jest wybitnie znaczącym objawem tego schyłku Komunizm coraz wyraźniej staje się sprawą czystej przemocy, a nie byłoby prawdą powiedzieć, że nigdy niczym innym nie był Co do określonych form, w jakich ten schyłek wyrazić się będzie i co do czasowej skali, jesteśmy zdani, oczywiście, na odpowiednie wróżki

Należał się nam po latach posuchy dobry kabaret nieprawdaz? Nie będę tłumaczyć za co się na leżał zajmujemy się kabaretem

Jak się pojawiły plakaty Pod Egidą Aby do switu to już było o czym mówić A to że wpuszcili Pietrzaka a teraz i wypuszczają jaki to on jest reżymowy czy w porządku Jedni mówili że nie pojedą Jak zaczęło brakować biletów to niektórzy skruszeli Pojedą i sprawdzą

Plakaty znikły na tydzień przed przyjazdem i zaczęły się już na serio zabiegi Zapisywano się na listy zwykle i dodatkowe obiecywano własne krzeselka Znam takich którzy pojechali na prowincję żeby się kabaretu ze stolicy nachapac Ci co już zobaczyli najczęściej powtarzali świetne powtarzali zna komite Gatunkowy ciężar tych opinii powinni po czuć wreszcie w kieszeni nasi mecenas sztuki objazdowej zmienić swe składankowe gusta Na razie rzucili Pietrzaka z zespołem i bardzo to nas wszystkich ożywiło w mieście i okolicy

Na tym programie nie mogłam się pozbierać ze śmiechu I nie byłam jakimś dewiantem Powszechną radość przerywały tylko zamierzone artystyczne działania

W program ten wmontowano bowiem piosenki z tekstami z takim ładunkiem tęsknoty za nadzieją w szarości tamtego życia że czuliśmy się chwilami jak dezertjerzy Wielka to sztuka przywołać publikę do innego nastroju gdy ta już się rozgrzeje dowcipami i rzy z byle muni

Trzeba przyznać że artyści nie jeździli na tych rozluźnionych nastrojach Program był gesty na wypełniacze jakby nie starczyło miejsca Pietrzak

oczywiście królował wypełniając tą swoją energią scenę i nikt chyba nie miał wątpliwości czy to kabaret Nie masz jednak przedniejszego aktora ko mediewego twierdzą z przekonaniem nad Fronczewskiego Jesli się ktos nie polapał jak udawał Urbana no to już jego wina albo tych lat na emigracji Od Podły wieczor dranstwu po Reglamenta cję mieliśmy taki ubaw dzięki Fronczewskiemu jak dawno albo wcale Podobał się oczywiście niezbornym Krzysztof Jaroszyński z satyrą właściwie nie polityczną Powtarzacie sobie pewnie jeszcze jego patent alkoholu w czopkach i wątpliwości co będzie z brudziem Mówię to bo słyszałam w kuluarach

Ale i politycznej satyry nie trzeba była wypatrywać Określono sytuację gospodarczą (słowami pańienki lekkich obyczajów) zwis inflacyjny coraz dłuższy wsad dewizowy coraz płytszy i geopolityczną Dla kraju mówią pracować ale nie mówią dla jakiego kraju historyczne pomyłki mieliśmy jednego dziadka i gdybyśmy go słuchali dobrze byśmy na tym wyszli strukturę klasową jak każdy będzie pracował na siebie to kto będzie pracował na nich? obietnice i drętą mowę mało ale dziś dużo ale jutro los kraju w twoich rękach twoje ręce w naszych łapach tygodnik Veto w kraju gdzie wszystko zezarte na 10 lat do przodu tygodnik komentanta i rzecznika jeżeli chodzi o mnie o moje prawdziwe poglądy to ja uważam to ja bardzo uważam i masę masę innych znakomitych dowcipów

Uczciwie muszę powiedzieć że te cudzysłowy są umowne bo kabaretu ani zacytować ani opowiedzieć się nie da Można natomiast porozmawiać z jego twórcą co uczyniłam Pytałam o sens tego szyderstwa w tamtej rzeczywistości i po co to i dla kogo i czemu to służy

"ABY DO ŚWITU"

EDYTA GEPPERT
JAN PIETRZAK
PIOTR FRONCZEWSKI
KRZYSZTOF JAROSZYŃSKI
WŁODZIMIERZ KORCZ

Wywiad
Echa
Tygodnia
z
Janem
Pietrzakiem

TRZEBA ROBIĆ

Grazyna Farmus Zgodził się pan na ten wywiad A tu się okazuje, że jestem z pro-solidarnościowej gazety, mówią, że z prawicowej, czy to panu przeszkadza?

Jan Pietrzak Czy mi to przeszkadza? Hm, udzielałem wywiadów do wielu różnych gazet o różnych zabarwieniach Wydaje mi się, że istotne jest to co pani odpowiem

GF A jak to pana doprowadzi do „rozmowy ostrzegawczej”?

JP Ha, ha No to moje ryzyko

GF Turnee Egidy po Ameryce Miał być „sojusz chałtury”, a tymczasem ludzie szaleją na widowni Mówią tak Pietrzak wybrnął nawet z objazdowej składanki Przedstawienia w Toronto wykupione do ostatniego krzesła, które dało się dostawić Zapomina się, że siedzimy w średniej szkole, na Landsdowne Jak się to panu udało?

JP Robię kabaret od dwudziestu kilku lat, wydaje mi się, że umiem to robić Mam tego świadomość, dlaczego jadę i z czym Jezeli przyjeżdżam tutaj, to z takim programem, tak pomysłowym, żeby to było interesujące, zwłaszcza, że powiększa się barie-

ra między ludźmi tu i tam Muszę oddać te nastroje, problemy, którymi żyjemy, w sposób właściwy dla mojego myślenia

GF Czym się różni ten kabaret dla emigracji od kabaretu tam Co pan do emigracji dopasował?

JP Specjalnych dopasowań nie ma Chciałem dać to co w Polsce Oczywiście są drobniutki pozmieniane Nie ma rzeczy, których ktos nie może zrozumieć po prostu

Główną cechą tego kabaretu jest satyra społeczna, polityczna, obyczajowa, dotycząca postaw ludzi, dotycząca relacji władza a społeczeństwo, dotycząca naszego życia publicznego Ta satyra i szyderstwo tu również przechodzi

GF My się tu na emigracji na pana kabarecie przebiegamy jakby w nastroje ludzi z kraju Śmiejemy się w gruncie rzeczy z cudzego nieszczęścia Czy to fair?

JP Fair jest pokazywać rzeczy uczciwie Wydaje mi się, że to co robię, robię uczciwie Z głębokiego przekonania Jesli robię to uczciwie tam, to wydaje mi się że byłoby nieuczciwie oszukiwanie tutaj ludzi, preparowanie programu, żeby był polakierowany

Jezeli ludzie idą na mnie, to wiedzą dokładnie na co idą Zwrociła pani uwagę, że widownia składa się z ludzi, którzy w 80 procentach niedawno wyjechali z kraju Nie idą na mnie jak na teatr „Syrena” czy Irene Santor, żeby posłuchać pięknych piosenek, czy „Mazowsze” zobaczyć ładny folklor polski - żeby się nasycić sentymentem do ojczyzny Przychodzą, żeby posłuchać właśnie mnie i kabaretu, o którym wiedzą jaki jest Wiedzą, że zajmuję się w sposób dosyć brutalny zjawiskami społecznymi Chcą tego i na taki kabaret płacą bilety Trudno zebym zrobił inny program, albo zebym udawał kogos innego

GF Dlaczego przyjeżdża pan do emigrantów?

JP Dlaczego przyjeżdżam tutaj? Pomijając inne praktyczne sprawy, myślę że jest taka potrzeba Jesli ci ludzie w nowym życiu anglosaskim mają tę furtkę na Polskę, to trzeba w nią pukac

W moim programie mówię, że ojczyznę ma się nie w paszporcie, ale w sercu - może to jest wyznaczenie sentymentalnej pańienki, ale tak mi się naprawdę wydaje Nie mogę oceniać problemów emigrantów, ale wydaje mi się, że zainteresowanie Polską nie ginie u ludzi mimo oddalenia Są tam i inne punkty widzenia, inne niż oficjalne czy opozycyjne

GF Był pan na Zachodzie na takiej „emigracji” na próbę cztery lata temu i wrocil pan Wytłumaczył się pan z tego w kraju programem „Po powrocie” Ludzie mówią Pietrzak wrócił, bo tu się nie da robić tego co w kraju Publikę nie ma, żeby wyzyc z kabaretu - nie bardzo jest się z czego smiac Co pan na to?

JP Zostałem przypadkowo Został mnie tu stan wojenny w Polsce Pierwsze miesiące w ogóle nie wiadomo było co robic W takich sytuacjach człowiek baranieje Od początku wiedziałem, że wrócić do kraju Mówię tu tylko o sobie, nie wszyscy zostali tu przecież przypadkowo Kto się zdecydował to odrębna sprawa Nigdy się na to nie zdecydowałem, żeby tu byc Żyje tak życiem tamtego społeczeństwa, że mi jest trudno żyć poza Polską I nie bardzo umiem Jak wyjeżdżam na miesiąc - zaczyna mi czegoś brakować i cos mnie drazni

GF Miałby się pan z czego smiac tutaj?

JP Na pewno bym miał Ludzie o pewnym podejściu do rzeczywistości istnieją w każdym społeczeństwie Mnie to jednak nie interesuje Mnie interesuje co się tam dzieje

Może jestem już stary, może zbyt skostniały umysłowo, żeby się przestawić na inne życie Tu jest piękny kraj, znam tu wielu ludzi, ale to jest odrębna sprawa

KOMUNIKAT PRASOWY

Dnia 11 września br. na zaproszenie min. obywatelstwa i kultury w Ontario pani Lilian Munro odbyło się spotkanie w biurze ministra z członkami Zarządu Głównego KPK. Zarząd Główny KPK reprezentowali pp. Jan Kaszuba - prezes, Jesse Flis - wiceprezes, Rudolf K Kogler - sekretarz generalny. W spotkaniu wziął również udział pan Robin Russell - asystent ministra.

Po wprowadzeniu przez pana Flisa, pan Kaszuba poinformował panią min. Munro o strukturze organizacyjnej Kongresu, jego obecnych pracach oraz o potrzebach Okręgów KPK i organizacji w Ontario z podkreśleniem następujących problemów a) **Potrzeba funduszy operacyjnych dla organizacji, Instytutów Badawczych, b) Potrzeba stałej konsultacji w ramach wykonywania programów wielokulturowości**

Pan Kaszuba zaproponował pani Munro spotkanie z przedstawicielami Okręgów KPK oraz organizacji działających w prowincji Ontario w listopadzie br. Min. Munro z zadowoleniem przyjęła inicjatywę Kongresu. Spotkanie odbędzie się w Toronto, data i miejsce spotkania zostaną ustalone później. Pan Kaszuba wręczył pani Munro trzy dokumenty, ilustrujące działalność Kongresu na odcinku zachowania kultury.

Pan Kogler zreferował działalność Instytutu Badawczego, który w przyszłym roku będzie obchodził 30-lecie swej działalności. Instytut jest wdzięczny ministerstwu za dotychczasowe poparcie jego działalności wydawniczej, dyrektor Instytutu wręczył pani minister trzy ostatnio wydane książki. Pan Kogler podkreślił jednak poważne trudności związane z pomieszczeniem i organizacją zbiorów, brakiem nowoczesnego sprzętu do odczytywania mikrofilmów. Koniecznym jest również zatrudnienie fachowej osoby, nawet na pół etatu, która by mogła obsłużyć klientów Instytutu, przeważnie badaczy naukowych i studentów potrzebujących informacji na temat Polonii kanadyjskiej. Problem ten można tylko rozwiązać poprzez stałą roczną subwencję ministerstwa tzw. "operations grant program".

Pan Kogler podkreślił, że Instytut otrzymuje roczne subwencje naszych fundacji oraz organizacji, sumy te jednak wystarczają zaledwie na pokrycie kosztów działalności wydawniczej oraz kosztów administracyjnych. Min. Munro z dużym zainteresowaniem wysłuchała uwag przedstawicieli Kongresu i zapewniła, że będą one wzięte pod rozwagę w ramach możliwości budżetowych ministerstwa.

Współpraca pomiędzy Kongresem i ministerstwem na odcinku zachowania dziedzictwa kulturowego Polonii (Heritage and Multicultural programs) jest potrzebna dla obu stron.

Min. Munro z dużym zainteresowaniem wysłuchała uwag przedstawicieli Kongresu i zapewniła, że będą one wzięte pod rozwagę w ramach możliwości budżetowych ministerstwa. Przedstawiciele Kongresu podziękowali pani min. Munro za życzliwość i wyrazili opinię, że współpraca pomiędzy ministerstwem a Kongresem ułoży się korzystnie dla obu stron.

Pan Russell zapewnił, że ze swej strony udzieli wszelkiej możliwej pomocy w załatwianiu spraw będących w gestu ministerstwa.

Przedstawiciele Kongresu podziękowali pani min. Munro za życzliwość i wyrazili opinię, że współpraca pomiędzy ministerstwem a Kongresem ułoży się korzystnie dla obu stron.

JAN KASZUBA
Prezes ZG KPK

SPRAWOZDANIE z zebrania organizacyjnego POLISH HERITAGE INSTITUTE - Kaszuby

W dniu 31 sierpnia odbyło się zebranie organizacyjne Polskiego Ośrodka Kulturalnego na Kaszubach (Polish Heritage Institute Kaszuby) na terenie Ośrodka księży franciszkanów na Kaszubach. W zebraniu wzięły udział 24 osoby. Dziesięć osób zgłosiło swój akces jednak z ważnych powodów nie mogło w tym zebraniu wziąć udziału. Przewodnictwem zebrania objął pan Rudolf K Kogler.

Na wstępie obecni w głosowaniu jednomyślnie stwierdzili, że uważają się za zebranie założycielskie instytucji o tymczasowej nazwie Polish Heritage Institute Kaszuby.

W pierwszym punkcie zebrania dr T. Błachut zdał sprawozdanie z dotychczasowej działalności oraz przedstawił proponowaną strukturę organizacyjną i plan działania na przyszłość. W dyskusji po kilku zapytaniach obecni przyjęli sprawozdanie dra Błachuta do wiadomości.

Wywiązała się ożywiona dyskusja na temat struktury organizacyjnej oraz planu pracy. W konkluzji postanowiono co następuje:

utrzymać najcisłą współpracę z miejscową ludnością stopniowo powiększać liczbę członków Instytutu poprzez wciąganie do współpracy osób zainteresowanych rozwojem tego regionu oraz utrzymaniem polskiego dziedzictwa kulturowego w Kanadzie.

postanowiono, że Instytut będzie afiliowany do Kongresu Polonii Kanadyjskiej na tych samych zasadach jak Kanadyjsko-Polski Instytut Badawczy i Fundacja im. Adama Mickiewicza w Kanadzie.

ustalono tymczasową nazwę organizacji na POLISH HERITAGE INSTITUTE Kaszuby (Polski Ośrodek Kulturalny Kaszuby).

postanowiono przystąpić do organizowania Muzeum w Wilnie jest to sprawa pilna ponieważ już zebrano wiele ciekawych eksponatów które obecnie są przechowywane w domu prywatnym. Prace związane z Muzeum będą prowadzone przy ścisłej współpracy z parafią w Wilnie Polish Pioneer Centre oraz ludnością miejscową. Akces do tej pracy zgłosiło już siedem osób (Komitet Muzeum).

postanowiono przygotować plany budowy ośrodka na Kaszubach sprawę tą powierzono trzem osobom z tym że dalsze osoby będą dookoptowane w przyszłości (Komitet Budowy Ośrodka), powołano Komitet Programowy, który zajmie się przygotowaniem imprez kulturalnych na Kaszubach w roku przyszłym oraz ramowym programem na dalsze lata.

powołano również Komitet Finansowy, który przystąpi do opracowania budżetu na rok przyszły oraz zajmie się zebraniem potrzebnych funduszy powołano Board of Directors w składzie dr T. Błachut, pani Maja Kaszuba, ks. Bernard Prince, ks. Alojzy Rekowski, inż. Janina Stensson i pani Anna Zurakowska.

do Zarządu Instytutu weszli dr T. Błachut, przewodniczący, dr Ewa Siekierska, wiceprzewodniczący, Stanisława sekretarza i skarbnika będą obsadzone przez osoby dookoptowane z siedzibą w Ottawie.

następne ogólne zebranie Instytutu odbędzie się 18 maja 1986 roku (Victoria Day weekend). Zebranie to przedyskutuje sprawozdanie Zarządu, zatwierdzi ostateczną strukturę Instytutu oraz ustali plan pracy.

Wszelką korespondencję w sprawach Instytutu prosimy kierować na adres:

Dr Ewa Siekierska
209 Huntridge Private
Ottawa, Ontario
K1V 9J3
TEL (613) 523-0959

SPRAWOZDANIE OPRACOWAŁ
RUDOLF K KOGLER

A P E L KOMITETU SKARBU NARODOWEGO W Brytyjskiej Kolumbii

Dorocznym zwyczajem Komitet Skarbu Narodowego R P w Brytyjskiej Kolumbii urządza zbiórkę na Skarb Narodowy R P. Fundusze te są zbierane na działalność Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wraz z Rządem przez siebie powołanym prowadzą bez przerwy walkę o wyzwolenie Polski spod przemocy sowiecko-moskiewskiego imperializmu i przeciwko zagrożeniu odradzającego się imperializmu niemieckiego.

Walka ta musi być ciągła, wytrwała, czujna - dlatego wymaga środków pieniężnych. Środki te mogą i powinni dać Polacy zamieszkali w wolnym świecie, wpłacając odpowiednie sumy do SKARBU NARODOWEGO R P.

PAMIĘTAJMY, ŻE

1. Każdy Polak jest żołnierzem w walce pokojowej o wolność Polski i dlatego popiera SKARB NARODOWY R P.

2. Akcja pokojowej walki o niepodległość Kraju wymaga finansowego poparcia **wszystkich Polaków**, bez względu na to kiedy opuścili Kraj. Bez względu czy są nowymi czy starymi emigrantami. W tej akcji nie możemy się dzielić na takich czy innych.

3. Popierając Skarb Narodowy R P spełniasz swój podstawowy obowiązek.

Wpłaty na Skarb Narodowy R P można dokonać w każdą środę i w każdy piątek w Klubie S P K, 1134 Kingsway, Vancouver, B C.

Czeki lub M O prosimy wystawiać na "POLISH NATIONAL-FUND" i wysyłać na adres Polish National Fund

c/o Polish Veterans Association
1134 Kingsway,
Vancouver B C V5V 3C8

156 157

DARRELL KENT REAL ESTATE LIMITED

PROSZĘ DZWOŃC — ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ —
BIURO 766 4088 DOM 769-9494

- SPRZEDAJE SZYBKO (dom na 694 Durie sprzedał w ciągu 2 dni za 179 tys
- KUPIJE DOBRZE ● RÓWNIEŻ DOM WYCENI I DORADZI

DO SPRZEDANIA 3 PARCELE POD ZABUDOWĘ (Residential)

1 694 Durie St przy Runnemedie i Annette, ok 8 mx31 m, cena wywoławcza \$ 66 900	2 653 Evans Ave Etobicoke, (ok 34m x 22m - działka nieregularna), cena \$ 51 900	3 1 Oban Str Etobicoke, (ok 37m x 18m, działka sąsiednia również nieregularna), cena \$ 51 900
--	--	--

KRZYSZTOF PREOBRAZEŃSKI
BARRISTER & SOLICITOR
110 Yonge St Suite 1001,
Toronto, Ont M5C 1W6
TEL Biuro. 366-9464
Dom 960-5826
Specjalista od spraw kryminalnych

BARBA FOTO STUDIO
Usługi fotograficzne wszelkiego rodzaju Wysoka jakość, przystępne ceny
4140 Bathurst St
TEL 633-4566 i 781-1904
Czynne od 10 do 6 po poł

"PANI JADWIGA" Polski program radiowy ze stacji CHWO 1250 w Oakville - od godz 1 do 2 w każdą sobotę Reklamy i ogłoszenia handlowe oraz wszelkie komunikaty - przyjmuje się telefonicznie 691-8789

SŁUCHAJCIE POLSKIEGO PROGRAMU RADIOWEGO ROZMAITOŚCI
(Polonia Varieties Program) z Buffalo, na podzałce 12 70 od godz 1-szej do 2-giej po południu

---

POLSKI PROGRAM RADIOWY na stacji CJVB-1470 AM w VANCOUVER w każdą niedzielę o godz 2 30 do 3 30 po południu Producent JERZY KUSMIDER Tel (603) 327-6892, Adres P O Box 5862 Stn "L" Vancouver, B C V6P 6E3

Wiadomości z Polski, Kanady i świata, komentarze, wywiady, ogłoszenia i komunikaty polonijne, koncert zyczeń oraz ogłoszenia handlowe

PROGRAM RADIOWY "ECHO OJCZYZNY"
Od poniedziałku do piątku na fali CHIN FM 100 w godz od 10 30 do 11 30 rano
Program prowadzi Karolina Kęsek
W programie koncert zyczeń, wiadomości polonijne i z Polski, interesujące wywiady, komentarze, muzyka dla wszystkich 637 College St., Toronto, Ont M6G 1B6, tel. 531-9991, dom 247-9755

POLONIA PROGRAM RADIOWY STEREO W EDMONTON na stacji CJSR FM 88 W KAŻDĄ ŚRODĘ OD 18 DO 19 Program prowadzi RYSZARD MAKOWSKI
● wiadomości tygodnia ● kronika religijna ● komunikaty organizacji polonijnych ● i zyczenia na różne okazje

POLONIA REVIEW jest programem telewizyjnym Polonii przedstawiającym wiadomości z Polski, ciekawych ludzi, informacje o ważnych, dotyczących Polonii sprawach
SPOTYKAMY SIĘ NA KANALE 10 MCLEAN - HUNTER w DZIELNICY PARKDALE
środa-7 00 wiecz, czwartek-9 00 wiecz, sobota-3 30 pm

BEZPŁATNY DZIENNY KURS ANGIELSKIEGO

Kościół św Stanisława, 17 Wolseley St (Queen St W i Spadina) codziennie, od pon do piątku - 9 00 - 14 30, opieka nad dziećmi studentów, informacje 232-1664

WIECZOROWY KURS ANGIELSKIEGO

Szkoła św Marka, 45 Cloverhill Rd (Park Lawn i Berry Rd), wtorki i czwartki - 19 30 i 21.30 Informacje 232-1664

Ogłoszenia osób poszukujących i oferujących pracę zamieszczamy bezpłatnie (o ile starczy miejsca)

PIELEGNIARKA poszukuje pracy
TEL. 694-6099 po g 8 wiecz 156-157

TOKARZ poszukuje pracy w zawodzie lub jakiejkolwiek innej
TEL. 694-6099 po g 8 wiecz 156-159

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem lub starszą osobą z zaopieczaniem
TEL (416) 684 4668 St. Catharines 153-155

NOWO PRZYBYŁA z Polski z zawodu technic dentystyczny z małą znajomością języka angielskiego szuka pracy zbliżonej do zawodu
TEL 630 5834 153-155

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w swoim domu
Toronto Dufferin-Eglinton tel 782-8579 151-158

ZAOPIEKUJĘ się starszą osobą lub dzieckiem zaopieczaniem Danuta Olejnik TEL 259-6159

PANI 26 lat urodzona w Kanadzie pracowała szereg lat jako Dental Assistant Receptionist u lekarzy zna polski ukraiński czeski litewski niemiecki trochę grecki Doskonałe referencje
TEL Toronto (416) 236 1422 152-155

PANI lat 45 chętnie zaopieczuje się starszą osobą, z zaopieczaniem na miejscu
TEL Toronto (416) 766 0535 152-154

PODEJMIĘ każdą pracę w weekendy
TEL 265-7403 po g 6 wiecz 156-158

Oferują pracę

POTRZEBNA kobieta do sprzątnia dużego budynku mieszkalnego w pełnym wymiarze godzin Full Time TEL Toronto 653-1576 po 6 wiecz 156-157

Live in housekeeper No cooking 1 child 8 years old Friendly doctor's home
635 6606 No calls Saturday 155-157

POTRZEBNA PANI do opieki nad chorą starszą panią z zamieszaniem na miejscu Toronto
TEL 651 7665 155-156

SZUKAM robotników do robót domu Dobre wynagrodzenie TEL Toronto 249 2500 155-156

POSZUKUJĘ towarzyszkę dla lekko niepełnosprawnej Rosjanki w MONTREALU Oferuję pokój z utrzymaniem, oraz wynagrodzenie do uzgodnienia Srednia znajomość angielskiego pożądana
TEL MONTREAL (514) 484 2234

OPIEKUNKA ze znajomością języka rosyjskiego do opieki nad jednorocznym chłopczykiem mówiąca po rosyjsku potrzeba
TEL 881 9277 po 7 wiecz 154-156

POSZUKUJĘ kelnerki Bloor/Jane
TEL 767 0848 153-155

FIRMA REKLAMOWA zatrudni dziewczęta wzrostu 165 do 180 do zdjęć zbiorowych
Proszę zgłaszać się pod tel 246-9181 nie wymagane doświadczenie kanadyjskie 156-158

PANIE do szycia firanek i zasłon oraz do szycia rękawic wymagana umiejętność szycia na maszynie przemysłowej
Toronto tel 661 0058 152-154

POTRZEBNA opiekunka do dziewczynki 2,5-letniej
TEL 621-0795 Etobicoke 156-158

UCZCIWA czysta w średnim wieku do prowadzenia domu dla dwóch osób POTRZEBNA Mała zna język angielski dużo wolnego czasu
TEL 789 4394

POTRZEBNA KOBIETA do pracy w domu najchętniej z zamieszaniem na miejscu Znajomość angielskiego lub rosyjskiego
Galina TEL dom 881 1478 praca 223-1320 156-158

Uprzejmie informujemy naszych Czytelników, że otworzyliśmy nowy punkt sprzedaży ECHA TYGODNIA w nowych polskich delikatesach ROSE'S MINI MART 419 Jane Str na północ od Anette

HISTORYCZNA WYPRZEDAŻ NA WSZYSTKIE MODELE 85 roku Z 8,8% POZYCZKĄ NA NIKTÓRE MODELE

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL Addison on Bay Limited

proponuje szeroki wybór nowych i używanych samochodów
- nowe samochody posiadają fabryczną gwarancję,
- używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję,
- gwarantuje najlepsze warunki kupna samochodów załatwiają na miejscu sprzedaż, pożyczkę, tanie ubezpieczenie, a specjalnie dla nowo przybyłych, oraz gwarantuje osobistą opiekę nad klientem po odbiorze auta

Od 14 lat Arnold Penk oferuje wieloletnią wiedzę w sprzedaży samochodów, załatwianiu pożyczek jak również tanich ubezpieczeń, cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polonii, a także znany jest jako społecznik

Wszelkiego typu usługi wiążące się z samochodem i obsługą, załatwiane są przez pana Penka

Ponieważ kupno samochodu jest bardzo poważnym wydatkiem finansowym, trzeba być pewnym, z kim nawiązać tak poważną transakcję

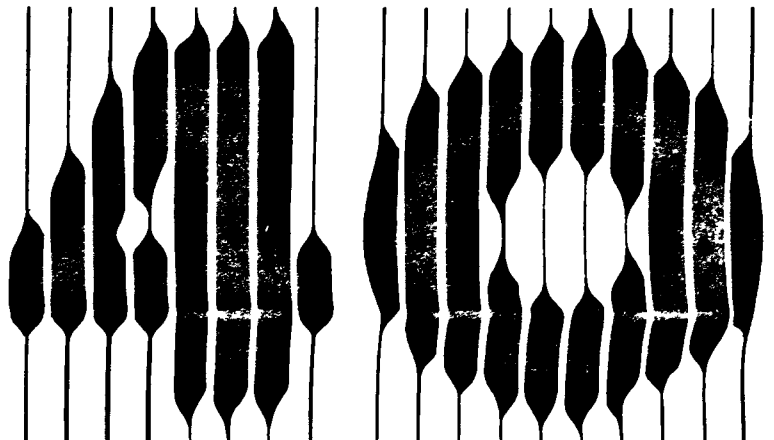
Wyrozniony przez GM jako "Senior Master Salesman" i nagrodą za największą ilość udzielonych pożyczek w Toronto i okolicy

Czy jeszcze ktos może tyle zaoferować?

Po wszelkie informacje proszę dzwonić - 964 - 3211 lub do domu o każdej porze - 731 - 0757, podając nazwisko i numer telefonu

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St)

Polski sklep w Scarborough SEABREEZE
GOLD FISH DELI
106 Markham Road przy Kingston
POLECA
polskie kielbasy, wędliny, mięsa, sledge, świeże pieczywo Future I Universal Bakery
TEL 265-6714 265-6714

LAT CREDIT UNION

PROGRAM 60 + W CREDIT UNION ŚW STANISŁAWA I ŚW KAZIMIERZA

Oferuje osobom w wieku lat 60 i powyżej szereg ulg i udogodnień

- Bezpłatne operacje na kontach czekowych
- Wolne od opłat uiszczanie należności w ramach płatności świadczeń (światko woda etc)
- Bezpłatne czeki Credit Union (tzw Bank Drafts) oraz Money Order

A także
• O 0.5% wyższą stopę procentową na kontach oszczędnościowych srebrnych i dziennych

Pytaj o program 60 we wszystkich oddziałach naszej Credit Union

220 Roncesvalles Ave tel 537-2181

2987 Bloor Str W tel 236-1225

12 Denison Ave tel 863-0996

4260 Cawthra Rd tel 848-4303

ADWOKAT Kazimierz Bielski QC NOTARIUSZ
Załatwiamy
• sprawy karne i rozwodowe • kupno i sprzedaż • hipoteki • spadkowe i testamenty
266 Roncesvalles Ave (obok Credit Union)
Toronto, TEL (416)533 - 6126
Biuro czynne codziennie od 10 rano do 6 wiecz

DIVORCE AID K.BEŁDOWSKI
Rozwód \$ 155
TEL 226 - 0335

Danuta H RADOMSKI B.A.L.L.B ADWOKAT - NOTARIUSZ
366 - 3875
164 Princess St., Toronto
Konsultacje w godz 9 - 17 lub za uprzednim telefonicznym porozumieniem się
Władza płynnie jez. polskim francuskim hiszpanskim
Koresponduje z biurami adwokatckimi w Polsce

JULIA DZIWIŃSKA LL.M Adwokat z Polski z długoletnią praktyką
TEL (416) 864-1182 od 4 do 7 po południu
Udziała porad i pomocy we wszelkich sprawach na terenie Polski m.in małżeństwa przez pełnomocnika rozwody w Polsce wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski notarialne kupna i sprzedaże domów gruntów i mieszkań dzierżawy spadki i inne sprawy majątkowe w Polsce pisanie pism do polskich sądów i urzędów sprawozdanie krewnych i odwołania od odmowy wydania paszportów tłumaczenia dokumentów
Biuro Polish Consulting Bureau 618A Queen Street West Toronto, Ont M6J 1E4

Dr. MARY DONNA PIETRASZEK
młoda, polonijna lekarka, otworzyła nowy Gabinet Lekarski w budynku Jane-Bloor Centre, 2 Jane St suite 203 TEL 763 - 5956
Poprzednio pracowała w St Joseph's Health Centre

SOLARSKI PHARMACY Ltd
(Naprzeciw kościoła św Kazimierza)
149 RONCESVALLES Ave TEL 536 - 5452
Właściciele
J SOLARSKI i S SALAPATEK
Szybka i tania wysyłka lekarstw do Polski • Agencja Pekao • Wysyłka paczek i pieniędzy do Polski • Polskie kartki i czasopisma • Zioła Zakonnika • Urząd Pocztowy • Sprzedaż biletów

DENTURE THERAPY CLINIC
Jan M Winiowski D.T
Pierwsza Polska Protezownia
Dentystyczna
2337 Dundas St W - Toronto, Ont (Bloor Dundas Square Bldg.)
TEL (416) 533-8811 M6P 1W7

DR WALDEMAR KOZERAWSKI
ma przyjemność ogłosić otwarcie nowego gabinetu lekarskiego w Toronto przy 2299 DUNDAS ST W suite 102, TEL 532 - 6837 oraz 45 Overlea Boulevard, suite B-9 TEL 425 - 4114 (przy Ontario Science Centre) Poprzednio pracował w Sick Children Hospital 140-153

Dr V T BLOK GŁOWCZYŃSKA, M.A., O.D OPTOMETRYSTA
2391 - A Bloor St W (Jane Subway)
TEL 766 - 5580

DENTYSTYCZNE PROTEZY G RYTWIŃSKI D.T
z 25-letnim doświadczeniem
404 A Roncevalles Ave Toronto (obok kina Revue)
TEL 531 - 8545

PROVIDENT REALTY LTD.
656-0011

695 St. Clair Ave. West
BOŻENA KASPROWICZ
pomocze w kupnie i sprzedaży domu lub nieruchomości

MODA

Jesienne swetry

Moda współczesna pełna jest przeciwieństw i skrajności. Zaobserwować można to szczególnie w świecie stosowanych aktualnie zestawień kolorystycznych. Bardzo modne obecnie zestawienia zieleni trawy z purpurą czy biskupiego fioletem z zielenią szmaragdową ostro kontrastują z ascetyczną białą-szaro-czarną gamą proponowaną przez "opozycję".

Wzory zaczerpnięte z natury, motywy roślinne i zwierzęce dawno zdobyły sobie w Kanadzie popularność.

Jak często bywa producenci (Hong Kong, Taiwan) coraz mniej zaczęli dbać o poziom estetyczny masowo produkując "scenki myśliwskie".

Prezentowane przez nas, piękne szaro-czarne swetry, pokazują na nowo skalę możliwości tych wydawałoby się "oklepanych" motywów.

Nie szafujemy swoim sercem

Jedni boją się windy, inni ciemności, psów, pijanych, otwartych przestrzeni, AIDS, komunistów, wymieniać można by w nieskończoność, bo ile ludzi, tyle lęków. Ale nie słychać o tych, którzy by się bali największego mordercy - CHOLESTEROLU.

Według badań w Stanach Zjednoczonych choroby serca pozbawiają życia ok. 500 000 ludzi rocznie. Najbardziej narażeni są palacze, ci, którzy mają wysokie ciśnienie oraz ci, którzy mają wysoki poziom cholesterolu we krwi.

Kobiety są znacznie mniej narażone na zawał niż mężczyźni. Ale zarówno u kobiet jak i u mężczyzn cholesterol jest pozornie substancją życia. To z cholesterolu zbudowane są ścianki międzykomórkowe, to cholesterolu wątroba używa do produkcji żółci i to cholesterol jest wykorzystywany do produkcji hormonów przez różne gruczoły.

Problemy zaczynają się, kiedy nadprodukcja cholesterolu powoduje odkładanie się go w ściankach arterii. Ścianki stają się mniej elastyczne, grubieją, światło się zmniejsza, choroba zwana arteriosklerozą postępuje. Krew coraz trudniejszą drogę ma do przebycia by dojechać do serca. Niektóre części serca pozbawione tlenu transportowanego przez krew, obumierają, no i następuje

arterioskleroza. Nieraz zaczyna się w wieku lat nastu, postępuje, a delikwent nic o tym nie wie, wszystko jest w porządku, aż do...

Cholesterol jest transportowany wraz z krwią w postaci małych kuleczek, każda ma otoczkę z protein i tłuszczu zwaną lipoproteiną. Mamy różne lipoproteiny. Najczęściej spotykaną są LDL (low-density lipoproteins). To one właśnie składają się na błony międzykomórkowe, ale też i one powodują arteriosklerozę.

Około 25 procent cholesterolu we krwi podróżuje w lipoproteinach zwanych HDL (high-density lipoprotein). Naukowcy odkryli, że to HDL jakoby zabiera nadmiar cholesterolu ze ścianek arterii i przetransportowuje go do wątroby, gdzie jest wydzielany z żółcią. Dlatego też HDL nazywany jest "dobrym cholesterol" a LDL "złym".

Skąd się bierze cholesterol? Przede wszystkim produkuje go nasza wątroba - ok. 1000 miligramów dziennie, a więc nawet gdybyśmy nic nie brali do ust, to wystarczy nam go w zupełności. Ale my przecież lubimy jajeczka, mięsko, serek biały - spożywając to wszystko potrafimy nie wysilając się specjalnie dorzucić sobie jeszcze 500 miligramów w ciągu dnia. A jeśli jemy tłuszcze nasycone, to nasza wątroba ze zdwojoną energią produkuje cholesterol i wtedy możemy już tylko czekać na zawał.

Badania wykazały, że w Stanach Zjednoczonych, gdzie mężczyźni spożywają 18% swej porcji kalorii w postaci tłuszczów nasyconych, zawał serca zabija 4 razy więcej osób płci męskiej, niż w np. w Japonii, której tradycyjna dieta zawiera jedynie 3% tłuszczów nasyconych.

Co robić, by nie narazić siebie na arteriosklerozę? Przede

wszystkim odpowiednia dieta. Badania wykazały, że nie tylko może ona zapobiec wysokiemu poziomowi cholesterolu we krwi, ale nawet obniżyć jego zawartość.

Dieta taka ma 3 postaci. Pierwsza jest dla osób, które mają podniesiony poziom cholesterolu we krwi lub w rodzinie, których ktoś cierpi lub wręcz zmarł z powodu arteriosklerozy, lub pała, lub mają wysokie ciśnienie. Polega ona na zmniejszeniu porcji zjedanego tłuszczu do 30% dziennej dawki kalorii. Pokarm spożyty nie powinien zawierać więcej niż 300 miligramów cholesterolu. Wprowadzenie takich ograniczeń powoduje obniżenie poziomu cholesterolu we krwi o 6-10%, zmniejszając ryzyko chorób serca o 20%.

CHOLESTEROL w produktach spożywczych w miligramach

MIEŚO

Wołowina (8 dag)	
mielona	88
na rosół	70
wątroba wołowa	372
DROB (8 dag)	
kurczaki białe mięso	74
ciemne mięso	78
SZYNKA	80
BARANINA	80
WĘDLINY	
2 plasterki bekonu	11
mortadela	16
kielbasa wołowa	27
salamy	18
RYBY itd (8 dag)	
kraby w puszcze	85
flądra	59
ostrygi	42
łosoś w konserwie	34
łosoś świeży	66
sardynki	85
krewetki	128
tunczyk	55
sola	59
NABIAŁ	
Sery (8 dag)	

Druga wersja tej diety dotyczy ludzi, którzy nie kwalifikują się do pierwszej grupy, ale ich poziom cholesterolu we krwi wynosi jednak powyżej 250 miligramów. Wg tej diety należy zmniejszyć spożycie tłuszczu do 28% ogólnej liczby spożywanych kalorii. Takie obciążenie wprowadza zmniejszenie poziomu cholesterolu we krwi o 10 do 15%. Należy także uważać, by ogólna porcja cholesterolu spożytego nie przekraczała 200 mg dziennie.

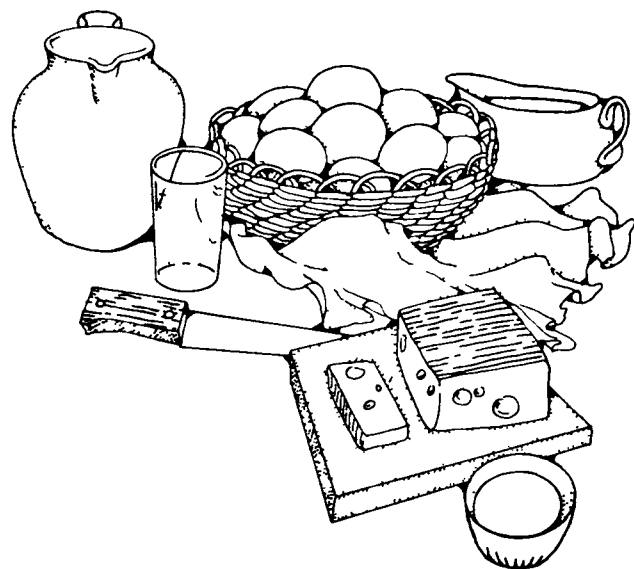
Trzecia wersja dotyczy ludzi zagrożonych, którzy łączą w sobie i warunki grupy pierwszej i mają bardzo wysoki poziom cholesterolu. Ci mogą spożyć dzienną dawkę tłuszczu stanowiącą nie więcej niż 20% dziennej porcji kalorii, a cholesterolu mogą zjeść

najwyżej 100 mg dziennie.

Jak te cyfry i liczby mają się do tego, co zazwyczaj mamy na talerzu, proszę sprawdzić w poniższej tabeli, i przede wszystkim poprosić domowego lekarza, aby sprawdził Wasz poziom cholesterolu.

Jak wielkie znaczenie w chorobach krążenia ma dieta, niech świadczy, że po ogłoszeniu i rozklamaczaniu wyników badań w tej dziedzinie, a było to w połowie lat sześćdziesiątych, śmiertelność z powodu zawału serca spadła o 30 procent. Jest więc bardzo prawdopodobne, że dożyjemy dnia stosując niskotłuszczową dietę, kiedy choroby serca przestaną zbierać najwyższe żniwo wśród wysoko cywilizowanych społeczeństw. (er)

pleśniak	21	mleko - 1 szklanka	
camembert	20	1-procentowe	10
cheddar	30	2-procentowe	18
ementaler	26	skim	5
biały (cottage cheese) 1 szkl	34	3,3 procentowe	33
taki sam 1% tłuszczu	10	TŁUSZCZE, 1 łyżka	
smietana - 1 łyżka (zależy od zawartości tłuszczu)	6-21	masło	31
jajko	274	majonez	8
lody - 1 szklanka	59-88	smalec	12

Kongres Polonii Kanadyjskiej OKRĘG TORONTO OŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM

OSRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM
206 Beverley Str
TEL 979-9634

BIURO POMOCY
SPOŁECZNEJ
30 Marmaduke Str
TEL 533-9471

JAK UTRZYMAĆ 95% TWOJEGO DOCHODU INWESTYCYJNEGO PO PODATKU

AGF Preferred Income Fund to prowadzony przez profesjonalistów, racjonalnie urozmaicony portfel najwyższej ocenianych udziałów korporacji kanadyjskich

ZMAKSYMALIZUJ TWÓJ DOCHÓD INWESTYCYJNY PO ZAPŁACENIU PODATKU

Poprzez wykorzystanie możliwości podzielenia podatku na wybrane przez ciebie udziały, Preferred Fund może zmaksymalizować twój dochód inwestycyjny. Możesz uchronić od podatku aż do 95% twojego dochodu inwestycyjnego - w zależności od poziomu twoich dochodów i tabeli taksacyjnej. To wszystko dzięki Preferred Fund.

REGULARNE MIESIĘCZNE DYWIDENDY

Preferred Fund zapewnia ci regularny, miesięczny dochód z dywidend, rok po roku. Regularny miesięczny dochód, doskonały zwrot popodatkowy i spokój ducha. To są właśnie korzyści, które zapewnia AGF.

AGF PREFERRED INCOME FUND

Tak jestem zainteresowany ofertą
Nazwisko
Adres
Kod pocztowy
Nr telefonu

WYTNIJ KUPON I WYŚLIJ NA
ADRES
ANDREW SLEDZ
TP & ASSOCIATES LTD
194 Wilson Avenue Suite G-8
Toronto Ont M5M 3A7
TEL. praca 482-0175 dom 624-5411
Akceptujemy międzymiastowe rozmowy Collect

U W A G A

Polonia w Toronto i okolicy POLISH ALLIANCE (TORONTO) CREDIT UNION LTD.

2150 BLOOR ST. W.

(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762-9523

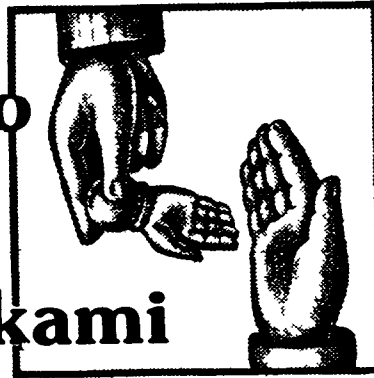
Konta depozytowe	6%	rocznie
Specjalne konta depozytowe..	5½%	rocznie
(minimalny depozyt \$5000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)		
3-miesięczne certyfikaty	7¾%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty	8%	rocznie
1-roczone certyfikaty	8½%	rocznie
3-letnie certyfikaty	9%	rocznie
3-letnie certyfikaty non-redeemable ..	9½%	rocznie
RRSP i RHOSP	8½% i 8%	rocznie
Pozyczki personalne	14%	rocznie
Hipoteki	12½%	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
(\$50 000 pożyczki ubezpieczone na życie)

CODZIENNIE od 12 do 2 30 po poł i od 7 30 do 9 wiecz
WTORKI tylko od 12 do 2 30 po poł oraz
SOBOTY od 10 do 12 30

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

Lato z podatkami

Odcinek 16

Kontynuując temat przedstawiam dalszą część listy ulg podatkowych dla biznesu

Insurance premiums Ogólnie rzecz biorąc, koszt ubezpieczenia biznesowego traktowany jest jako dozwolony odpis od dochodu, o ile charakter ubezpieczenia ma związek z codzienną działalnością biznesu. Gdy pracodawca płaci za pracownika składkę z tytułu ubezpieczenia na życie (do planu zatwierzonego przez Urząd) lub pokrywa ubezpieczenie zbiorowe oraz usługi medyczne (prócz prowincjonalnego planu szpitalnego), wówczas koszt składek może odpisać od dochodu biznesowego. Pracownikowi zaś nie dolicza się tych składek do dochodu. Oprócz tradycyjnego ubezpieczenia biznesu od ognia lub kradzieży, można również ubezpieczyć się przed utratą zarobków na skutek choroby lub wypadku, jak również nadmiernego wzrostu kosztów stałych biznesu, co również jest uznawane przez Urząd.

Legal expenses Ogólnie rzecz biorąc wydatki na prawnika poniesione w związku z działalnością mającą na celu przymieszenie dochodu, kwalifikują się do odpisu, podczas gdy związane z "capital asset", nie mieszczą się w tej kategorii. Poniżej przedstawiam listę spraw sądowych i aktualne stanowisko sądu.

Sprawy wygrane (w sensie - ich koszty zostały uznane jako wydatek biznesowy)

Competitor - wygrana sprawa przeciwko konkurentowi używającemu podobnej nazwy biznesowej

Estate - postępowanie prawne mające na celu ustalenie prawa do dochodu,

Late delivery - przegrana sprawa o odszkodowanie z tytułu opóźnienia w dostawie maszyn,

Maintenance payments - ustalenie płatności,

Manager's removal - przegrana sprawa o zwolnienie kierownika ze stanowiska,

Misappropriation - koszty sprawy przeciwko pracownikowi, który sprzeniewierzył mienie,

Suspension from practice - koszty odwołania od decyzji zawieszenia w wykonywaniu zawodu księgowego,

Title to property - wygranie sprawy o ustalenie prawa własności,

Trade name - koszty obrony związanej z prawem używania nazwy handlowej

Sprawy przegrane
Closing hours infraction - przegrane sprawy przez stację obsługi,

Damage claim - wygranie odszkodowania od firmy oraz jej akcjonariuszy,

Depletion allowance - wygranie sprawy o prawo do odpisu od dochodu kosztów eksploatacji w przemyśle wydobywczym,

Drunk driving - koszty związane ze sprawą o zniesienie nałożonej kary,

Entertainer's contract of service - koszty związane z zerwaniem umowy,

Estate asset - koszty zbycia,

Foreign tax liability - koszty opinii prawnej,

Illegal possession - koszty obrony,

Injunction - wygranie sprawy o zakazanie prowadzenia biznesu przez podatnika,

Lease - ustalenie praw,

Liquor charge - przegrane sprawy przez producenta lekarstw,

Loan recovery - koszty obrony przeciwko sprawie wniesionej przez bank,

Lobbying - koszty spraw o zmianę prawa podatkowego oraz alkoholowego,

President of company - koszty obrony przeciwko sprawie osądzenia o kryminalne przestępstwo wniesionej przez firmę,

Recovery of money - koszty sprawy o odzyskanie pieniędzy przywłaszczonych przez prezydenta firmy

Residence - koszty zakupu,

Unwanted shareholder - koszty usunięcia mechanicznego akcjonariusza

Zoning-by-law - koszty sprawy o usunięcie biznesu z dzielnicy mieszkaniowej

Licenses and franchises Coroczne składki lub opłaty za prawo posiadania licencji są dozwolone, o ile mają związek z prowadzonym biznesem. W przypadku nabywcy hotelu sprawa przybrała niekorzystny obrót, gdy Revenue Canada odmówił uznania kosztów poniesionych na odkupienie licencji alkoholowej, wychodząc z założenia, że koszt ten stanowi część ceny umówionej przy kupnie-sprzedazy hotelu i jako taki nie kwalifikuje się do natychmiastowego odpisu.

W innej sprawie, koszt odkupienia licencji alkoholowej również uznano za kapitałowy

PIOTR CHWALISZ
(416) 530-0305

**PRZED ŻŁOTĄ JESIENIĄ
SPECJALNA OFERTA
PRENUMERATY
52 NUMERY ECHA TYGODNIA • 1 ROK
\$ 42.50
SPECJALNA OFERTA TYLKO
DLA NOWYCH
PRENUMERATORÓW
Pół roku 26 NUMERÓW
\$ 19.50!
ŻŁOTA JESIEŃ BLISKO!**

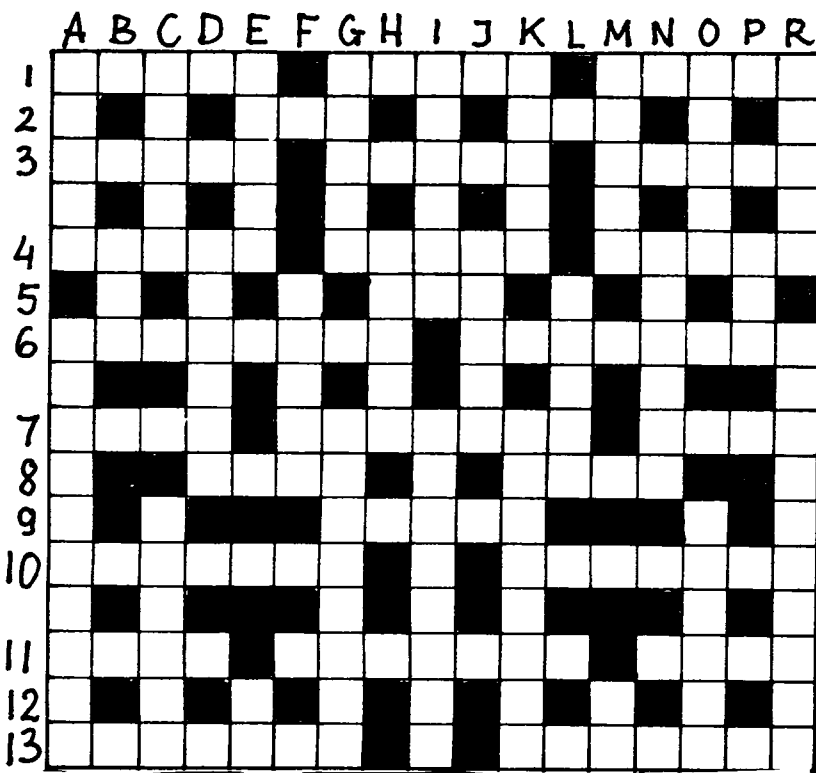
Zamawiam prenumeratę roczną Cena \$ 42.50
Zamawiam prenumeratę półroczną specjalną Cena \$ 19.50
(niepotrzebne skreślić)

IMIE - NAZWISKO
Adres
Kod pocztowy

Wypełnij kupon i wyślij wraz z czekiem lub Money Order na adres Echa Tygodnia

KRZYŻÓWKA WŁASNA Nr 155

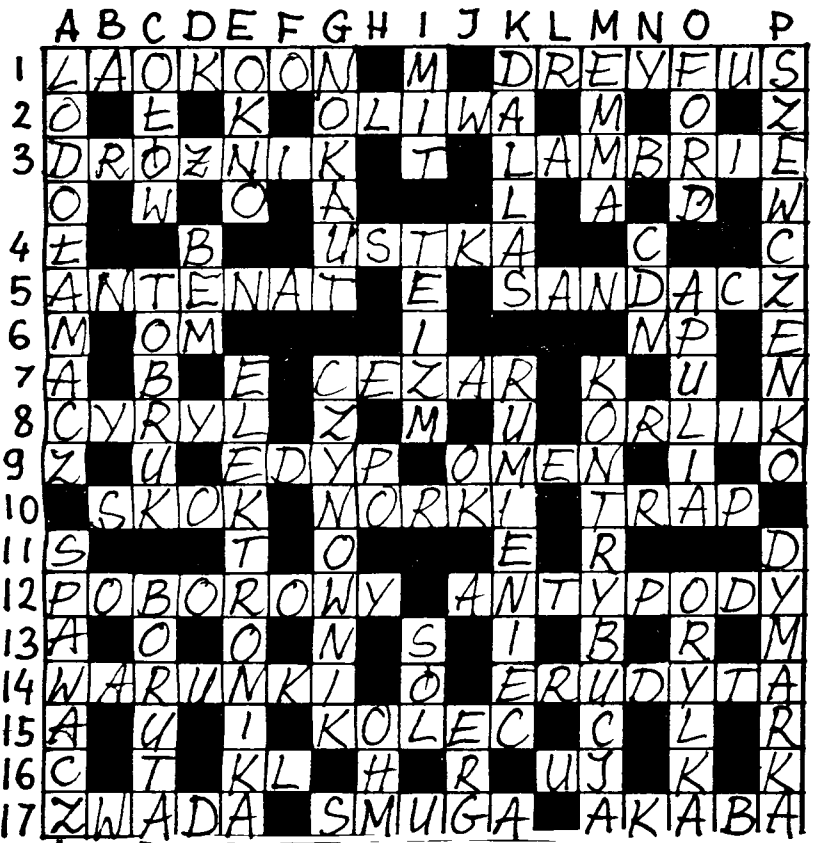
Pozomo

- 1-A wyciąga krowka z cylindra
- 1-G panstwo lub przeziębienie
- 1-M stopien generalski w sułtanskiej Turcji
- 2-E "latający talerz"
- 2-K filareta, przyjaciel A Mickiewicza
- 3-A twarz, oblicze
- 3-G lasy górskie lub piętra wysokosciowe roslinnosci górskiej
- 3-M 1807 zwyciestwo wojsk Bonapartego nad armia rosyjska
- 4-A wydzielna kaszalota - utrwalacz zapachow w przem perfumeryjnym
- 4-G wytworny lokal warszawski
- 4-M wzór szkockiego tartanu
- 5-H rzeka w RFN
- 6-A ciepłe domowe kapcie
- 6-J chłop z Wielkopolski, mieszkał w wozie
- 7-A tłuszcz do maszyn

- 7-F opisuje powrót Ulissesa
- 7-N uczta, eleganckie przyjęcie
- 8-D oddalone od walk frontowych
- 8-K rozbity przez harcerzy
- 9-G marzenia brydzysty
- 10-A bitwa kampanii włoskiej zwyciestwo Napoleona
- 10-K siedzi w koncu łodzi
- 11-A aureola
- 11-F biblijne miasto występku
- 11-N skosne u ludow Azji wschodniej
- 13-A superszybki list lub pociąg
- 13-K wielopłatkowy kwiat

- 1-R roslina ozdobna, w Meksyku uprawiana (alkohol, szał) 4-B partnerka Kalego z "W pustyni i w puszczy"
- 4-D imię męskie
- 4-H rury melioracyjne
- 4-J kraj w Azji
- 4-N szyje uprząż
- 4-P strona przeciwna do frontowej
- 5-F długouchy wierzchowiec
- 5-L zespół oficerów opracowujących strategię walki
- 6-A Turcy, Muzułmanie po staropolsku
- 6-R jeden z kontynentów
- 7-G rozdźwięk, dysharmonia
- 7-I miasto w Grecji
- 7-K twierdza Wikingów na wyspie Wolin
- 9-C tytuł noszony przez kardynała Glempa
- 9-O płoną na Zaduszkach
- 12-E miara powierzchni w rolnictwie
- 12-M starożytne miasto Sumerów

Nr 154

♠ BRYDŹ ♥

CZY MUSIAŁEŚ LEŻEĆ?

Późnoc
56-c ♠ KQx
♦ Qxx
♣ AKxxxx

Zachód
♠ Jxx
♦ AKxx
♣ xxxxx
♣ xx

Wschód
♠ x
♦ xxxxx
♣ KJx
♣ QJx

Deklarant
♠ A109876
♦ QJx
♣ Axx
♣ x

KONTRAKT 6 pik **WYJŚCIE** król kier

W cyklu SŁAWNE ROZDANIA amerykański ekspert brydzowy cytuje przykład, który wymaga zasadniczo dość nieskomplikowanego rozwiązania

Wypadek zdarzył się na turnieju we Włoszech Deklarant, doskonały gracz włoski, rozgrywając 6 pik położył się bez jednej zmartwiony, gdyż zdawało mu się, że powinien to być rozegrac w inny sposób, pokazał rozdanie ekspertowi B Jay Becker, autorowi rubryki Becker z koleji pokazał rozdanie dziesięciu najwyższej klasy ekspertom europejskim "Wyobraźcie sobie", pisze Becker, "tylko jeden z nich, Holender, znalazł prawidłowe rozwiązanie Doprawdy, trudno zrozumieć, bo w moim pojęciu, problem nie jest taki trudny"

Ale, do roboty, mili Czytelnicy, pokazmy tym asiorom, że i my potrafimy wnieść się do orlich lotów Niech nie zadzierają nosa bo i oni, czasem, cierpią na lekkie zamknięcie umysłu, jak o tym świadczy dzisiejszy przykład Zastanówcie się i pokażcie tym mistrzom jak to rozegrać

Oto, wedle Beckera, jak należy zaplanować rozgrywkę Króla kier bijemy małym atutem na stole i już wiemy, że jeśli pik i są rozłożone 3-1 to nie będziemy mogli ściągnąć atuty i znaleźć się w trzeciej kolejce na stole

Szkoda, bo to dałoby nam możność wyrobienia trefli i znalezienia się na stole

A więc nie tędy droga

Gramy, zatem, asa i króla trefli, strącając z ręki waleta kier Następnie bijemy trefl asem pik! Następnie gramy atu do damy na stole i znów dobre trefl ze stołu, na które strącamy damę kier Teraz już się nie martwimy o to czy pik i są rozłożone 3-1 czy 2-2 jeśli Z przebiję wejdzimy do ręki i ostatnim atutem przejdziemy na stół do dobrych trefli a jednocześnie ściągniemy ostatnie atu u Z Do skutecznienia tego planu koniecznym jest rozkład trefli 3-2, co się zdarza w 70% rozdań

A teraz zobaczymy jak się spisali Czytelnicy Ci z Was, którzy nie znaleźli prawidłowego rozwiązania, powinni być zaliczeni do grupy ekspertów brydzowych, którzy również się rozłożyli

Wobec tego jak tu sklasyfikować tych, którzy zrobili szlemika ?

HUMOR BRYDZOWY

Pewien zapalony brydzysta kupił zonie, równie zapalony brydzystce, z okazji jej urodzin, książkę o brydzu Chcąc aby prezent w jakiś sposób wyróżnił się od poprzednich podręczników, poprosił autora, znanego eksperta o dedykację

"To ma być niespodzianka" - poinformował eksperta
"Dlaczego niespodzianka" - zapytał ekspert
"Tak, niespodzianka, bo ona spodziewa się samochodu"

HOROSKOP TYGODNIA 3.X. - 9.X.

BARAN (Aries) 21 03 20 04	BYK (Taurus) 21 04 21 05	BLIZNIAKI (Gemini) 22 05 21 06	RAK (Cancer) 22 06 23 07	LEW (Leo) 24 07 23 08	PANNA (Virgo) 24 08 23 09
--	---------------------------------------	---	---------------------------------------	------------------------------------	--

Nadchodzący tydzień to znowu fala nowosci nowe znajomosci nowe sprawy a co za tym idzie nowe perspektywy Czyli wszystko idzie ku lepszemu i musisz to sobie uswiadomic Odrzuc więc pesymizmy i czarnowidze nie spotkaj się z ludzmi zainteresuj się sprawami i zyciem innych a od razu nabierzesz dystansu do siebie samego i własnych problemow A przeciez o to idzie by brac zycie lekko bo kłopotow i zmartwień nie da się ominąć

Sprzyjający Znak Skorpion, unikaj Wagi Szczęśliwy dzien - sroda liczba 9

Przed Tobą okres duzej aktywnosci Twój partner wpadnie w tarapaty i bedziesz musiał wykazac rozsadek za siebie i za Niego Do tego potrzebna Ci będzie wiara we własne siły i wewnetrzna sila przekonywania Wisł nad Tobą konflikt ze starszą osoba ale jesli przekonsultujesz sprawę z partnerem to się okaże ze wspólnymi siłami załatwicie tę sprawę bez uszczerbku dla ambicji zadnej ze stron

Sprzyjający Znak Waga unikaj Panny Szczęśliwa liczba 6 pomyslly dzien poniedzialek

Wreszcie się okaże ze Twoje wieloletnie niepokoje nie miały podstaw po prostu wszystko jest w porzadku Juz teraz bedziesz miał namacalny dowód ze martwienie się na zapas tylko psuje krew Przypomnij sobie ile przy tej okazji zatrules zycia całemu Twemu otoczeniu Najwyższa pora dotrzmac obietnicy którą dawałeś samemu sobie ze jesli wszystko okaże się w porzadku to Wszystko w porzadku więc do dzieła

Sprzyjający znak Lew unikaj Wagi Szczęśliwa liczba - 7 dzien czwartek

Staraj się w tym tygodniu nie planowac bo w najbliższym czasie czekają Ci duze zmiany i wszystkie plany wezmą w leb Zredukuj czas spędzany w towarzystwie i poświęć towarzyszstwu Oni nie mają takich ambicji jak Ty a i obowiazków mniej Twoje się piętrzą zarowno sprawy jak i obowiazki Załatw więc wszystkie zaległe sprawy bo nowa porcja już się szykuje

Sprzyjający Znak Blizniaki unikaj Koziorozca Pomyslly dzien piątek liczba 9

W najbliższym czasie grozi ci kara pienięzna Gdybys oddal książki w bibliotece na czas i unik mandatów nie przekraczając predkosci i parkując we własci w miejscach tez nie udaloby Ci się jej uniknac Przygotuj tez finanse na niespodziewana wizyte będzie kosztowna ale bardzo miła, dawne zawsze w naszej pamięci lepsze czasy staną przed oczami ale to pomoze Ci tez docenic dzien dzisiejszy

Sprzyjający Znak Ryby unikaj Byka Pomyslly dzien piątek liczba 2

Zdrowie które szwankowało do tej pory wraca do normy Perspektywy są optymistyczne Ale nie na silę raczej pozwól zyciu się toczyc niech wypadki rozwijają się bez Twego udziału Zwróć się do lekarza po specjalną dietę która zapobiegne kłopotom w przyszłości Musisz zdac sobie sprawę z własnej winy jesli chodzi o Twój stan zdrowia Za mało dbasz o siebie a za duzo o innych kosztem samego siebie

Sprzyjający Znak Wodnik unikaj Strzelca szczęśliwy dzien sroda liczba 7

WAGA (Libra) 24 09 23 10	SKORPION (Scorpio) 24 10 22 11	STRZLEC (Sagittarius) 23 11 21 12	KOZIOROZEC (Capricorn) 22 12 20 01	WODNIK (Aquarius) 21 01 19 02	RYBY (Pisces) 20 02 20 03
---------------------------------------	---	--	---	--	--

Pazdziernik przyniesie Ci sporo nowych obowiazków ale to w drugiej polowie dopiero Na razie mozesz spodziewac się kilku spokojnych dni Warto je wykorzystac na lekturę lub przemyslenie spraw tego godnych Byc moze bedziesz potrzebował porad fachowca nie bron się przed tym bez wątpienia jestes osoba bardzo mądra ale nie w kazdej dziedzi nie najmądrzejszą więc pozwól innym się wypowiedziec

Sprzyjający Znak Waga unikaj Ryb Szczęśliwy dzien sroda liczba 6

W zakresie finansow otwierają się nowe mozliwosci zarobkowa nia co bardzo Ci ucieszy i nie dziwnego bo mocno kulales i dzur w budzecie było więcej niz forsya na ich pokrycie Bądź przygotowany na blizsze kontakty z przelozonym który nosi w za nadzru prosbę o pomoc i stąd to zakłocenie domowego spokoju telefonem służbowym Nie wzbraniaj się lepiej miec szefa po stronie tych którym jestes przydatny

Sprzyjający Znak Strzelec unikaj Raka Pomyslly dzien niedziela liczba 8

Bądź bardzo ostrozy w tym tygodniu jakies komplikacje wyszły nad Tobą Szczególnie uważnie prowadz samochod i sprawdzaj zamki wychodząc z domu Wyraznie mozesz byc na razony na straty Nie wolno Ci tez dzialac impulsywnie Wszystkie plany jakie teraz bedziesz snuc muszą byc głęboko przemyslane Przed Tobą nowe znajomosci ale unikaj ludzi o wysokim poziomie energii ta ich hałasliwosc nie wróży nic dobrego

Sprzyjający Znak Baran unikaj Wagi Pomyslly dzien wtorek liczba 1

Przed wszystkim musisz wy począc po seri wydarzeń i znalezc odpowiedz na dręczące Cię pytania Bardzo przyjazna okaże się rodzina sąsiedzi i znajomi In westyce dokonane w koncu ty godnia szybko zaprezentują a rozmowa telefoniczna z kims kto jest daleko przyniesie optymistyczne wiadomosci Mozesz spodziewac się kłopotow z dziećmi szczególnie są na to narazone Byki mężczyzni ojcowie

Sprzyjający Znak Skorpion unikaj Byka pomyslly dzien piątek liczba 3

Zakochane Wodniki będą miały tydzień romantyczna atmosfera i przyjazne fludy będą wypełniac klimat otaczający Nie spodziewaj się jednak żadnych pozytywnych wstrząsów w Twoim budzecie raczej nastaw się na straty Ludzie ze starszego pokolenia zupełnie niespodziewanie nawiążą z Tobą dawno zerwane stosunki nawet wyjdą z propozycją pomocy co Cię pewnie zaskoczy

Sprzyjający Znak Wodnik, unikaj Wagi Pomyslly dzien wtorek liczba 6

Nie przejmuj się drobiazgam przed Tobą tydzień pełen mozliwosci i obietnic W pracy pamiętaj o tym zeby współpraca z podwładnymi układała się gładko i bez zgrzytow W domu musisz poświęć więcej czasu i uwagi dzieciom ale nie przesadzaj z opiekunczoscia i angazowaniem się w ich problemy Tobie one wydadzą się bardzo poważne a dzieci za dwie godziny o nich zapomną

Sprzyjający Znak Strzelec unikaj Blizniaków pomyslly dzien czwartek liczba 2

